

ՔՐԻՍԹՈՒԹՅԱՆ ՄԵԿՆՈՒՄԷՆ 24 ԺԱՄԵՏՔ

ԴԱՄԱՍԿՈՍ - ՊԵՅՐՈՒԹ ԲԱՐՁՐ ՍԱԿԱՐԴԱԿԻ ՇԱՂՈՐԴԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

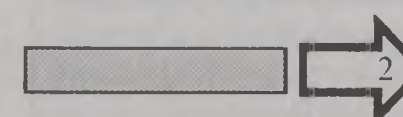
Ուորեն Քրիսթաֆորի միջին արեւելեան շրջապատողին աւարտէն 24 ժամ ետք, Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարար Ֆարուք Շարէհ երկէ Պէյրուս ալ-ցելեյ եւ նախագահ Հրաւիրի եւ պետութեան միւս ղեկավարներուն գեկուցում տուաւ վերջին 2 շաբաթներու բանակցութեանց մասին, միաժամանակ պարզելով Մերիլէնտի մէջ յառաջիկայ շաբաթ վերսկսող բանակցութեանց հեռանկարները:

Պէյրուսեան ղեկերը, որ Շարէհի այս ալ-

ցելութիւնը (մանրամասնութիւնները տեսնել շրջապատողին աւարտէն 24 ժամ ետք, Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարար Ֆարուք Շարէհ երկէ Պէյրուս ալ-ցելեյ եւ նախագահ Հրաւիրի եւ պետութեան միւս ղեկավարներուն գեկուցում տուաւ վերջին 2 շաբաթներու բանակցութեանց մասին, միաժամանակ պարզելով Մերիլէնտի մէջ յառաջիկայ շաբաթ վերսկսող բանակցութեանց հեռանկարները:

ըսին ղեկերը, ցուցանել է, որ ապահովութեան եւ գիւնուորական հարցեր մաս պիտի կազմեն բանակցութեան օրակարգին, ինչ որ անհրաժեշտ կը դարձնէր Դամասկոս - Պէյրուս միջին հաղորդակցութիւն մը:

«Ռեօթը»-ի մէկ մեկնաբանական յօդուածը կը նշէ որ ամերիկացի դիւանագէտներ ա'համոզուած են, որ Սուրիոյ նախագահ Հաֆէզ Ասատ փոխած է իր կեցուածքը եւ թէ՛ Դամասկոս վերջապէս կ'ուզէ համաձայնագիր ստորագրել Իսրայէլի հետ, թէ՛ եւ տակաւին չօգտփելի որեւէ բան չկայ: Ամերիկացի պաշտօնատար մը ըսած է, որ Ասատ սկսած է մտիկ ընել, հետաքրքրութիւն ցուցաբերել, հարցումներ հարցնել եւ յանձնարարելով:

ՅՈՐԴԱՆԱՆ - ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԿԱՊ

Յորդանան երէկ յայտարարեց, որ դիւանագիտական կառոյ լիարի հաստատելու հետեւ ինքի: Կարեւոր լիարի ըլլան դեռողանի մակարդակով: Իզոյթիստանի մօտ Յորդանանի դեռողանի լիարի վարէ նաեւ Երեւանի դեռողանի լիարի, ան ընկալութիւն լիարի չհաստատելու հետեւ մէջ:

Յորդանանի հաշկական գաղտնիք կը հաշուէ անելի բան 3 հազար անդամ:

ԱՆՆԱՐԿ

ՀՈՂԻ ԻՐԱԻՈՒՆՔԸ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ԿԱԽԱԼ ԶԷ

Իսրայէլի նախկին վարչապետ Իցնաք Ռապիւնի սպանութեան հետք, Միջին Արեւելքի խաղաղութեան ճիգերու սակարանի մէջ բարեշքշում արձանագրուած է, սակայն աղբարեշքշումը ցարդ շօշափելիի սահմանին չէ հասած, հակառակ արտայայտուած բարի տրամադրութեանց եւ կամեցողութեանց:

Մերիլէնտի բանակցութիւններն ու անոնց յաջորդած Ուորեն Քրիսթաֆորի միջին արեւելեան շրջապատող անգլիս ջուր բերին լաւատեսութեան ջաղաքքին, իսկ մը ստեղծելով ալ տղաւորութիւնը, թէ անհա, ուր որ է, քանի մը շաբաթէն լուծում մը պիտի գտնուի Սուրիա - Իսրայէլ, հետեւաբար նաեւ Իսրայէլ - Լիբանան գիծերուն վրայ: Օրինակ, իսրայէլեան եւ ամերիկեան շրջանակներ մեծ խանդավառութեամբ եւ մեծ իրադրոյթում մը իմաստը տալով հրապարակեցին Մերիլէնտի բանակցութեանց օղակին ընդլայնումը՝ որոշումը եւ գիւնուորական ներկայացուցչներու աղբարեւելեանց միացման շուրջ գոյացած համախոհութիւնը: Բայց ոչ ոք չի շեղուց, թէ Սուրիա - Իսրայէլ բանակցութիւնները Մերիլէնտեան աւելի քան 6 ամիս առաջ արդէն գիւնուորական ջառաչելի բարձր մակարդակի վրայ քանի մը հանգրուան կտրած էին, անոնք եղած էին սպալակոյտի պետերու եւ ոչ թէ անոնցմէ ստորադաս գիւնուորակներու (ինչպէս պիտի ըլլայ Մերիլէնտի յառաջիկայ հանդիպումներուն) մակարդակին վրայ, եւ սակայն, յատկապէս Կոլանի գծով Իսրայէլի անգլիզոյթիւնը (կամ առնուազ կեցողութիւն անորոշութիւնը) պատճառ դարձաւ աղբարեւելեանց անելի մատուցելուն: Հետեւաբար, երբ այժմ դարձաւ գիւնուորականներու մասնակցութեան որոշում կը տրուի, պարզապէս ճիշդ ըլլալ հասկնալու հոն՝ ուր որ է ինքն... անցեալ Յունիսին:

Ինչու ալ ան ճիգը՝ Իսրայէլի եւ Միացեալ Նահանգներու կողմէ: Անկախ Սուրիոյ եւ Լիբանանի վրայ հոգեբանական եւ դիւանագիտական ճնշումէ, ալ մարտավարութիւնը բնականաբար կ'օգտագործուի ընտրապաշարի պատրաստուող զոյգ կառավարութեանց կողմէ, որքան ալ որ Փերես կամ Քրիսթաֆոր մերժեն ընդունիլ աղբարեւելեան ընտրապաշարի մէջ (թէեւ անկախ շահող իրադարձութիւն մը չէր Մարիտի) պատմական խորհրդածողով իրականացուցած Պուշի համար): Յիշողութեանց գիմելու պէտք չկայ, տեսնելու համար, որ Պիլ Քլինթըն ինչ նպատակով եւ ինչ մտահոգութիւններէ մղուած անցեալ շաբաթ վերջին թուրքիկ ալցելութիւններ տուաւ նախկին Եուկոյալիոյ հանրապետութիւններուն, որ ՕԹԱՆԻ ծածկոյթին տակ ամերիկեան արական բաժանցում տեղի ունեցաւ անցեալ ամիսներուն. ամերիկ...

Ս. ՄԱՀՍԵՐԷՃԵԱՆ

48 ԶՈՆ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Հայաստանի մէջ ֆիուր համաճարակ մը 48 գոհ խած է վերջին շաբաթներուն, թէ՛ եւ պաշտօնական աղբուրներ թիւ չեն տար: Էյ. Փի. գործակալութիւնը, որ կը հաղորդէ լուրը, կ'աւելցնէ, որ նախկին խորհրդային ալ երկիրներուն մէջ ալ Դեկտեմբերին նման համաճարակներ արձանագրուած էին, սակայն գոհերուն թիւը միաւորներով էր: Հեռագրաւորը կը յիշեցնէ, որ Հայաստան պաշարման տակ է զրացի Ազրպէյճանի կողմէ եւ մատնուած է ուժանիւթի տագնապի:

ՎԵՐԱՆՏՐՈՒՆԵԼՈՒ ՅՈՅՍԵՐԸ ԽԱՂԻ ԴՆԵԼՈՎ

ԵԼՅԻՆ ԶԷՆՔԻ ԳԻՄԵՅ ՊԱՏԱՆԳ ՊԱՀՈՎ ԶԵԶԵՆՆԵՐՈՒՆ ԳԷՄ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 15 (ՌԵՕԹԸՐ).- Ռուսական ուժերը, Երկուշաբթի թնդանթներով եւ գիւնուորական ուղղակիներով յարկաճակով գործեցին Տաղրտանի Փերսիմոնիսի, զիւրդին վրայ, ուր շուրջ 200 չեչէն գիւնեայներ տասնակներով պատանդներ ընծած են:

Նախագահ Պորիս Ելցին, պաշտպանելով գիւնուորական գործողութեան զիմելու որոշումը, յայտնեց, թէ գիւնեայներ մերժած են ընդառաջել վերջին կոչելուն, ապա արձակելու պատանդները եւ թէ՛ անոնք հրահանգ ստացած են անվտանգական ղեկավար Ճոհար Տուտուեւէն, որպէսզի սկսին պատանդները սպաննել:

Կրեմլինի ղեկավարը, որ իր ծայրայեղական հակառակորդներուն կողմէ ճնշումի տակ էր վերջ տալու պատանդներու վեցօրեայ տագնապին, յայտնեց, որ գործողութիւնը մինչեւ օրուան վերջաւորութիւն կ'աւարտուի, համեմատաբար փոքր թիւով գոհերով:

Նախագահը թղթակիցներու յայտնեց, թէ անհրաժեշտ է գիւնեայները պատժել եւ ընդհանրապէս ահաբեկչութիւնը արմատախիլ ընել Չեչենիոյ հողերէն:

Ելցին ըսաւ, թէ գիւնուորական գործողութեան ձեռնարկելէ մէկ ժամ առաջ, գիւնուորական ինքնաշարժ մը բարձրախոսով վերջին կոչ մը ուղղած է գիւնեայներուն, որպէսզի պատարճակեն պատանդները, սակայն անոնք չեն պատասխանած:

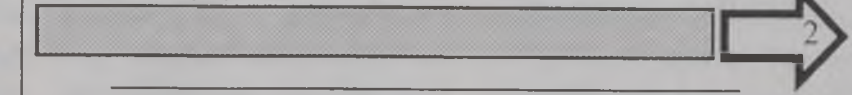
Չինեայներու ղեկավար

ՄԻՇՏ ՆՈՅՆ ԹՈՒՐԳԻԱՆ...

ՔԻՐՏԵՐՈՒ ԴԷՍ ՈՃԻՐՆԵՐԸ ԾԱԾԿԵԼՈՒ ՏԵՆԴ

ԱՆԳԱՐԱ, 15 (ՌԵՕԹԸՐ).- Թուրքիա Երկուշաբթի օր սպաննաց օրինական միջոցառումներու զիմել ալն օտար լրագրողներուն եւ թերթերուն ղէմ, որոնք Թուրքիոյ փրտերուն մասին (Թուրքիոյ համար անհաճոյ) տեղեկութիւններ կը հրապարակեն:

Թուրքիոյ պաշտօնական շրջանակները խորապէս ընդվզած են ու տագնապի մատնուած, որովհետեւ եւրոպական շաբաթաթերթ մը՝ Լոնտոնի մէջ հրատարակուող «Տի Եուրօփիլ» Ուիլլի», անցեալ շաբաթ հրատարակած էր լուսանկար մը, ուր թուրք գիւնուորներ կ'երեւին, Քրտական Աշխատաւորական կուսակցութեան անդամ գիւնեայներու գլխատուած գլուխները իրենց ձեռքերուն...

ԹՈՒՐԳԻԱ - ՌՈՒՍԻԱ ԿԱԶԻ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԱՐԱ, 15 (ՌԵՕԹԸՐ).- Թուրքիա եւ Ռուսիա կը ծրագրեն ստեղծել համատեղ ընկերութիւն մը, որ Ռուսիայէն ղէպի Թուրքիա մղուելիք ընդհանրապէս պիտի վաճառէ միջազգային շուկային վրայ:

Անցեալ ամիս, Թուրքիա եւ Ռուսիա կնքեցին հա-

մաձայնութիւն մը, որուն հիման վրայ, Թուրքիա Ռուսիայէն պիտի ստանայ տարեկան 5 միլիառ խորանարդ մեթր կազ: այս քանակութիւնը մինչեւ 2002 պիտի հասնի 14 միլիառ: Թուրք բանքը մը յստակացուց, որ պայմանագրութիւնը դեռ վերջնական չէ, ալ կարգ մը մանրամասնութեանց շուրջ բանակցութիւնները կը շարունակուին:

Թեւիւրեւեւ մամոյ տեղեկութեանց համաձայն, Թուրքիա եւ Իրան յետագած են իրանեան ընդհանրապէս ղէպի Թուրքիա վաճառքի համաձայնագիրը: Թուրքիա կ'ուզէ 1998-ին սկսեալ տարեկան 2 միլիառ խորանարդ մեթր կազ գնել Իրանէն:

Սալման Ռատուեւ հերքած է, թէ իր մարդիկը նպատակ ունին պատանդները սպաննելու, ինչպէս նաեւ հերքած է, թէ անոնցմէ ոեւէ մէկը սպաննուած է յարկէն:

Նախագէս, ուսական մամուլը հաղորդած էր, թէ ըմբոստները 12 հոգի սպաննած են: Երկուշաբթի յետմիջօրէին, պայթումները կը շարունակուէին գիւրդին մէջ, ուր արդէն ուս քումսիտներ մուտք գործած էին: Ռուսիոյ Դաշնակցային Ապահովութեան Սպասարկութեան բանքերը Ալեքսանդր Սիխայիլով թղթակիցներու յայտնեց, թէ ռուսական բանակին մէջ զոհեր եւ վիրաւորներ արձանագրուած են, սակայն ան թիւեր չտուաւ:

ՆԱԽԱԿԱՆ ՀՈՒԹԵԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒԹ

Ելցին Երկուշաբթի օր յայտնեց, թէ «Հաստատուած» իր թեկնածութիւնը ղէն Յունիս 1998-ին նախա-

ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ԱՐԺԱՆԱՅՈՂՆԵՐՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Լիբանանեան հողատկութեան արժանագոյնը եւ հետեւեալ իրերը ունեցող ազգայնիկներէն կը խնդրուի Երեւան, 16 Յունուարէն մինչեւ Ուրբաթ 19 Յունուար ժամը 9-է 13, ներկայանալ Ազգային Առաջնորդարանի կից մեր գրասենեակը, ստանալու համար իրենց հաստատագիրը: Ենթակետերը պէտք է իրենց հետ ունենան թաղապետի կողմէ կնքուած 2 լուսանկար եւ անձնաթուղթի կամ համապատասխան փաստաթուղթի լուսապատկերը:

277, 583, 603, 690, 1035, 1226, 1324, 1399, 1473, 1492, 1523, 1568, 1646, 1691, 1764, 1900, 1960, 1979, 2006, 2055, 2163, 2819, 2849, 2896:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱՆ

ՓԱՓԱՆՏՐԷՈՒ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱԻ

ԱՌԵՆՔ, 15 (ՌԵՕԹԸՐ).- Յունաստանի վարչապետ Ակտրեան Փափանտրեւ Երկուշաբթի գիշեր ներկայացուց իր հրաժարականը եւ թելադրեց Ընկերավարական կուսակցութեան, որ անյապաղ նշանակէ իր վարչապետ մը, որովհետեւ Երկիրը չի կրնար անորոշութեան մատնուիլ իր հիւսնդութեան պատճառով:

Մանօթ եւ Գափանտրեւ աւելի քան 2 ամիս է վեր ծանր նիւանդ է: Կը նախատեսուի, որ անոր կուսակցութեան Փափանտր խորհրդարանական պլոքը մինչեւ Հինգշաբթի ժողով գումարէ եւ նշանակէ անոր յաջորդը: Ամէնէն հաւանական թեկնածուներն են պաշտպանութեան նախարար Կերասիմոս Արսենիս եւ ճարտարաւորուստի նախկին նախարար Քուրաս Ջիմիթիս: Առաջինը Փափանտրեւի գիծը պահող մըն է, իսկ Երկրորդը կ'ուզէ իմանական բարեփոխութիւններ կատարել:

ՅԱԼԱԿՑԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ ՄԻԹԵՐԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

Յրանալի նախկին նախագահ Յրանուա Միթերանի մահուն աղիթով, Հ. Յ. Դ. ԼԵՄԻ Կեդրոնական վարչութիւնը հետեւեալ ցուակցական հեռագիրը լրած է Յրանալի Ընկերավարական կուսակցութեան Երիտասարդական թելին:

Պէյրուս, 12 Յունուար 1996

Սիրելի ընկերներ

Յրանուա Միթերանի մահը ոչ միայն Յրանալի եւ Ֆրանսական Ընկերավարական կուսակցութեան համար կորուստ մը եղաւ, ալ նաեւ ճշունած բոլոր ժողովուրդներուն եւ աշխարհի տարածքին ընկերավարական շարժումին համար:

Հ. Յ. Կաշնակցութեան Լ. Ն. Միթերանը յարգանքով կը խոնարհի յիշատակին առջեւ նախագահին, որ միջազգային բեմին վրայ ընկերավարական գործի ռանվիրայ մըն էր եւ ժողովուրդներու արդար իրաւունքներուն հաւաքման ջերմ պաշտպան մը:

Հ. Յ. Դ. ԼԵՄԱՆԱՆԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԱՊՂԷ ԳԵՐԱՍՏԻՃԱՆԻՒՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱԽԱԶՅԵՆՈՒԹԻՒՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՅԻՆ ԳԾՈՎ

ԿԸՍԷ ՓՐԻՄԻՄԸՈՎ

Երեւանէն տրուած հեռագրաւորի մը համաձայն, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նոր նախարար՝ Եւգենի Փրիմաքով երկէ յայտարարած է, որ այս շաբաթ, Ա. Պ. Հասարակապետութեան գերաստիճանին առիթով, Ռուսիա, իրեն Միւսքի խմբակի մէկ նախագահը, որոշած է անյապաղ միջոցներ ձեռք առնել, ներառեալ՝ բարձր մակարդակի միջոցառումներ, որպէսզի Ղարաբաղի շուրջ հակամարտ կողմերը յանգին քաղաքական համաձայնութեան մը:

Մանսթ է, որ ԱՊՂԷ գերաստիճանը պիտի բացուի 19 Յունուարին, Մոսկուայի մէջ: Անցեալ շաբաթ վերջին,

նախատեսութիւն արձանագրուած էր, որ նախագահներ Լ. Տէր Պետրոսեան եւ Հայտար Ալիեւ հանդիպում ունենան Մոսկուայի մէջ, Ռուսիոյ հովանաւորութեան տակ:

Փրիմաքով տեսակցութիւններ ունեցած է Միւսքի խմբակին եւ հակամարտ կողմերու ներկայացուցիչներուն հետ, որոնք իրեն ներկայացուցած են քաղաքական համաձայնութեան նախագիծը, որուն մէկ մեծ բաժինին շուրջ համախոհութիւն կը տիրէր: Թրքական թերթ մը անցեալ շաբաթ վերջին փութեցած էր հաւաստիք տալու, որ Հայաստան կրնայ համաձայն գտնուիլ Շուշին եւ Լաչինը գրիչու ընտրանքին:

ՍԷՌԻՏԱԿԱՆ ԱՐԱԲԻԱ ԲԱՐԻՒՂ ՊԻՏԻ ՏԱՅ ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ

ԱՍՄԱՆ, 15 (ՌԵՕԹԸՐ).- Սկուտական Արարիոյ դեսպանը յայտնեց, որ երկիրը պատրաստ է վերսկսելու Յորդանանի քարիւղ հայթայթելու աշխատանքին, որ ընդհատուեցաւ, երբ 1990-ի Մոցի տագնապին, Ամմանի նպաստ Պաղատիի զիրքորոշուեցաւ:

Պաշտօնատարներ եւ դիւանագէտներ յայտնեցին, որ քարիւղ հայթայթելու աշխատանքը վերսկսելու առաջարկը ներկայացուցած է արտաքին գործոց նախարար Ալուտ Ֆիլալ, երբ ան անցեալ շաբաթ Յորդանան ալցելեց:

Սկուտցի դեսպանը աւելցուց, որ Յորդանան կրնայ որեւէ առեւ որեւէ քանակութեամբ քարիւղ ստանալ Սկուտական Արարիայէն:

ԿՈՐ ԵԳԻՊՏՈՍ ԵՒ ԻՍՐԱՅԷԼ Կ'ԱՅՑՑԵԼԷ

ԳԱՀԻՐԷ, 15 (ՌԵՕԹԸՐ).- Միացեալ Նահանգներու փոխ նախագահ Ալ Կոր Երկուշաբթի օր Գահիթէի մէջ տեսակցութիւն ունեցաւ նախագահ Հիւսնի Մուպարաֆի հետ՝ քննարկելու համար յատկապէս երկու երկիրներուն միջեւ տնտեսական գործակցութիւնը:

Կոր տեսակցութիւն ունեցաւ նաեւ վարչապետ Քամալ Կանգուրիի եւ խորհրդարանի նախագահ Ֆաթի Սուրուրի հետ: Ալիս ուշ, ան Իսրայէլ մեկնեցաւ, տեսակցելու համար վարչապետ Շիմոն Փերէսի հետ:

Իսրայէլի մէջ, ընդդիմադիր Լիբուտ կուսակցութեան ղեկավար Պենիամին Նեթանիահու քննադատեց Կորը, որ միայն 10 վայրկեան տեսակցութիւն պիտի ունենար իրեն հետ, մինչ մէկ ժամ պիտի խորհրդակցի Փերէսի հետ եւ աւելի քան 2.5 ժամ պիտի անցունէր Երիթովի մէջ, ՊԱԿ-ի ղեկավար Եասէր Արաֆաթի հետ: Նեթանիահուի բանքերը հաւանական նկատեց, որ ան ջնջէ Կորի հետ ունենալիք տեսակցութիւնը:

Յարգույ իր լանսխորդներուն կը յայտնէ, թէ վերադարձած է համախորդութենէ եւ դարմանատունը բաց է ամէն օր, առատօտեան ժամը 8էն 1 եւ կէսօրէ ետք 3էն սկսեալ: Հեռ. 01-406053, 412516. 03-336964:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ՀԱՄԱԾԻԱՐՀԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հայաստանի ներկայացուցիչներու եւ Համաշխարհային Դրամատան ղեկավարութեան միջեւ բանակցութիւնները սկսած 15 Յունուարին Ուաշինկթոնի մէջ, Հայաստանին 65 միլիոն ամերիկեան տոյարի վարկ տրամադրելու վերաբերեալ, որ պէտք է յատկացուի տնտեսական յարեփոխումներու իրականացման, մասնաւորաբար կառուցուածքային փոփոխութիւններու արկալցութեան ու հանրապետութեան մէջ տնտեսական կայունութեան ապահովման։

Մամուլ ասուլիսի մը ընթացքին, Հ. Դրամատան ներկայացուցիչ Վահրամ Ներսիսեան յայտնեց, որ նոր վարկը նախորդ տարուան Փետրուարին Հայաստանին յատկացուած 60 միլիոն ամերիկեան տոյարի վերականգնողական վարկի իւրատեսակ շարունակութիւնն է։ Նոր վարկը պիտի տրամադրուի առանց տոկոսներու, 35 տարուան պայմանաժողով։

Կենթադրուի, թէ 65 միլիոն տոյարէն 60 միլիոնը պիտի յատկացուի պիւտճէի պակասի յրացումին։ Մրադիրին հիմնական կէտերէն մէկը օգնութիւն ցուցարեւելէն է բնակչութեան ընկերային անապահով խւերուն։

Իսկ մնացեալ 5 միլիոն տոյարը, կ'ենթադրուի, թէ պիտի յատկացուի արհեստագիտական մարզին, մասնաւորաբար՝ ձեռնարկութեանը սեփականաշնորհման նախապատրաստումին, դրամատային համակարգին մէջ կառուցուածքային փոփոխութիւններու իրականացման՝ Արեւմուտքի մէջ ընդունուած չափանիշներուն համապատասխան, արժեթուղթերու շուկայի կազմաւորման արկեցելուն, բազմաթիւ երկրներու մէջ գործող «Մանկացման Մասին» օրէնքի հիմնական սկրպըններուն հայ իրաւարաններուն ծանօթացնելու աշխատանքներուն, մաքսատան համար սարքաւորման ձեւքերման, մարդու լի վերապատրաստումին եւայլն։

Ներսիսեան հաղորդեց նաեւ, թէ ինթացիկ տարուան պարնան կրնախառեսուել կայացնել հանդիպում մը Հայաստանի ղեկավարութեան եւ օժանդակող երկիրներու ներկայացուցիչներու միջեւ։

ԱՐԺԱՆԹԻՆԵԱՆ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԻՍԻ ԵՒ ԱՐՑԱԻՒ

Վերջերս մ'էկ շաբաթ տեւող ալցով Հայաստան կը գտնուէր Արժանիքին «Սոյիտակ Սաղաւարտներ» կազմակերպութեան պատուիրակութիւնը։ Այս կազմակերպութիւնը նախնական որոշում՝ ընդունած է Գորիսի շրջանին տրամադրել շարժական աւամմաբուժական դաբմակառուցում, որ պիտի սույսարկէ Գորիսի եւ Արցախի բնակչութեան։ Կը նախատեսէ նաեւ, որ կազմակերպութիւնը աջակցի Ներքին Խնձորեսկի կիսաւարտ դպրոցի կառուցման, Ասկերանի շրջանի Խրամորթ գիւղի մանկապարտէզի ու դպրոցի վերակառուցման, ինչպէս նաեւ 400 կիսաւարտ առանձնատեղերու կառուցման ու վերակառուցման։ Այս ծրագրին իրականացումը հուսանաբար պիտի սկսի 1996ի Մարտի ամիսէն։

Կ. Խ. ՄԻՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ Կ'ՕԺԱՆԴԱԿԷ

Արցախի մէջ 1995 տարուան ընթացքին Կարմիր Խաչի Միջազգային Կոմիտէն զոհուած ազատամարտիկներու 300 ընտանիքներու մարդասիրական օգնութիւն քաշիած է. ինչպէս նաեւ օգնութիւն տրամադրած է 55 տարիքը բոլորած կիներուն եւ 60 տարիքը բոլորած տղամարդոց։

Միւս կողմէ, Ֆրանսական «Էքիլիպր» կազմակերպութիւնը ստանձնած է Արցախի մէջ մ'էկէ երեք տարեկան երեխաներու մանկական սնունդ տրամադրելու պատասխանատուութիւնը։

ԼՈՒՐԵՐ ՊՈԼՍԱՅԱՅ ԳԱՂՈՒԹԵՆ

●ԵԱՌԱՂԳԱՅՈՒՆ «Մաշաբ նովա» սրահին մէջ նշուեցաւ Սուրբ Ծննդեանն ու Աստուծայայտութեան տօնին նախորդող Յիսնակի Պատիւ Միջինը, նախագահութեամբ կրօնական ժողովի անդամակոն Կղզեաց տեսուչ Միսրոպ տրք. Մուրաֆեանի։

Հանգիստեան ներկայ գտնուեցան Գանդ կղզիի Ա. Դրիգոր Լուսնորիչ եկեղեցւոյ մէջ գանձազան պաշտօններ ստանձնած անձեր. Բախմալի Խաչիք, Ներսէսեան պրպոց պատմ. անդամներ, ինչպէս նաեւ՝ վաստակաւոր ուսուցիչ - ուսուցչու իններ։

●**ԵՇԻԼԳԻԻԴԻ Ս.** Ստեփանոս եկեղեցւոյ մէջ կատարեցան մատաղօրհնութիւն, նախագահութեամբ Պատրիարք Նոր. Ս. Պատարագը մատուցեց Եղիշ արեղայ Ուչքունեան։ Ապա վարժարանի ճաշարահին մէջ տեղի ունեցան ճաշկերոյթ։

●ԳՈՒԳՈՒԶԵՄԷԻ երեւան Ա. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ նըշուեցաւ Ս. Մինասի տօնը։

Յուսարու Ս. Պատարագի կատարուեցաւ Խոզեանկըստեան պաշտօն Ա. Մինասի մատարն երմնալիք երջանկային շատակ Գուսան եւ Յովնափ Կարապետեան սրբազաններ։

Եկեղեցական արարողութեան աւարտին տեղի ունեցաւ նաշկերպը. կազմակերպութեամբ Եկեղեցաւք Տիկնամց Յանձնախումբին։

●**ՊԵՅՕՂԼՈՒԻ Սէնթ Անթուան եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ երգհնոնահարուհի Նարինէ Սիմոնեանի երոյթը. Ան ներկայեցան Հրամցուց երգհնոնի մասնագէտներ Պարիս, Լիզդի ու Մենտելսոնի կտորներէն։**

●ՖելիքիԻԴԻՍ Սանուց Միութեան կեդրոնին մէջ տեղի ունեցան միջմիութեանկան գիտական մրցաշարքի աւարտական մրցումները։

Առաջին Խաղի խաղան Անրիգիդի Սանուց Միութեան ներկայացուցիչները, իսկ երկրորդ եւ երրորդ դիմերը գրուեցին Անձրեան եւ Լսալեան Սանուց Միութեանց անդամները։

ԱՌՈՂԶՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵՐԿԱՐԱԿԵՅՈՒԹԵԱՆ ՌԻԴԻՆ ԿԱՄ «ԵՐԿԱՐԱԿԵՆՍԱՅԻՆ»Ը (MACROBIOTICS)

«L'Homme est ce qu'il mange».

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ

Քսաներորդ դարու աւարտին, ամբողջ աշխարհի տարածքին, մարդկութիւնը կ'ապրի առողջական իսկական մոգաւանջ մը, որուն տարերային եւ համատարած տարողութեան եւ վերահաս վտանգին դիմաց անգործ թուի ժամանակակից գիտութիւնն իր տասնամեակներու փորձառութեամբ եւ արհեստագիտական հսկայ կարելիութիւններով հանդերձ՝ հակառակ կեանքի գրեթէ բոլոր մարգերուն մէջ անոր ձեռք բերած անուրանալի եւ անպնահատելի իրադրոժումներուն։

Գիտութեան եւ արհեստագիտութեան այդ նուաճումներէն մեծապէս օգտուած է նաեւ ժամանակակից բժշկագիտութիւնը, որ հակառակ իր կատարած, անուրանալի հաջարամեակի սեմին, տակաւին կը գտնուի անաղթահարելի բազմաթիւ մարտահրաւիրներու եւ հարցադրումներու դէմ յանդիման։

Քսաներորդ դարու վիրարութեութիւնը, իր այլազան երեսներով, ժամանակակից մարդու մեծագոյն սխրագործութիւններէն մէկն է ինքնին՝ իսկական հրաշալիք մը... Այս տաճանաշուն մարգը, սակայն, թէեւ մեծ յաւաքդիմութիւններ արձագրած է շնորհիւ արհեստագիտութեան մատուցած անգնահատելի ծառայութեանց, կարելի է ամրոպշտել, որ

համարել յատկապէս կանխատեսումի պարագաներուն... Իսկ ինչ կը վերաբերի դարմանումի եւ արմատական բուժումի ընացառներուն, հակառակ դեղերու հսկայ ճարտարարուեստին, հոն եւ դեռ ճամբայ կայ կտրելիք. այդ ուղղութեամբ նույնպէս յուսատու փնտռութներ կը շարունակուին...

Եւ ներկայի անորոշ եւ տարածաբար փոփոխութեան լին ղատելով, մարդկութեան առողջական ապահովանքային պայծառ գոյներով չի՝ ներկայանար դժբախտարար... Այդ անելն դուրս գալու համար, գերմարդ կային ճիգեր ի գործ կը դրուին եւ վաստակաւոր գիտնականներ, մեծանուն բժշկապետներ եւ անխոջհետազոտողներ իրենց յուսմունքներ կ'որոշեն յուսաւորելու համար այդ փագուղին... Այդ ուղղութեամբ, պաշտօնական բժշկութեան կողքին որոշ յոյսեր ներշնչող հին եւ աւանդական մարգեր կը վերականգնանան եւ կը վերարժեւորուին, միւս կողմէ նորեր հանդէս կու գան քիչ մը յուսադրելու եւ գոտեպնդելու յուսահատներն ու «դատապարտեաններ»...

Պաշտօնական բժշկութեան կողքին, օժանդակ կամ գուցահետ, հին եւ նոր այդ մարգերէն կարելի է յիշատակել հետեւեալները. Médecine populaire (Ժողովրդային կամ արարար բժշկութիւն), acupuncture (ասեղնարուժութիւն), homéopathie (նմանարուժութիւն), oligothérapie, physiothérapie, mésothérapie... եւայլն։ Առողջական մարգաձեւեր, ինչպէս Do - in, shiatsu, yoga, մարմնակրկանազան, ձեւեր եւ վերջապէս՝ սննդականոնն բազմաթիւ տարեակներ, ինչպէս

végétalisme (բուսական բուժիւն կամ բանջարական բուժիւն), fruitarisme (պտղականութիւն), crudivorisme (հումականութիւն) եւ այլք՝ որոնց մէջ, իր իւրաքանչեւութիւններով, կ'առանձնանայ մաքրով իր իր կամ՝ «մեծականեսայինը»...

Ծուրջ մէկ տասնամեակ առաջ, Մաքրովիոթիքը գրեթէ անծանօթ բառ մըն էր մեր իրականութեան մէջ՝ ոչ միայն անծանօթ՝ այլեւ «աղանդաւորական» պիրոյր մարգերուն մէջ անոր կուտեղեակ էին անոր կուտեան եւ բովանդակութեան...

Վերջերս, սակայն, շնորհիւ միջնագային տեղական հետեւողական քառազուլութեան (պատկերասկիզբ բժշկութիւնը, փիւռ, մարմնաուժեան մէջ՝ ոչ միայն անծանօթ՝ այլեւ «աղանդաւորական» պիրոյր մարգերուն մէջ անոր կուտեղեակ էին անոր կուտեան եւ բովանդակութեան...

Վերջերս, սակայն, շնորհիւ միջնագային տեղական հետեւողական քառազուլութեան (պատկերասկիզբ բժշկութիւնը, փիւռ, մարմնաուժեան մէջ՝ ոչ միայն անծանօթ՝ այլեւ «աղանդաւորական» պիրոյր մարգերուն մէջ անոր կուտեղեակ էին անոր կուտեան եւ բովանդակութեան...

Եւ խորապէս համոզւած ըլլալով Մաքրովիոթիքի օգտակարութեան եւ անոր բարերար ազդեցութեան, կ'արժէ անդրադառնալ անոր հիմնական սկզբունքներուն, ի հարկին կատարելով անհրաժեշտ ճշդութներ եւ տալով յաւելեալ յուսաբանութիւններ, առաջը առնելու համար կանխող, որործիքներու եւ փառանդութիւն

գոյութիւն ունեցող անտեղի նախապաշարումներ որովհետեւ իսկապէս անգնահատելի է դերը Մաքրովիոթիքի մասնաւորաբար կանխարգիլման (prévention) պարագաներուն։ Իսկ արմատական բուժումը մեծապէս կախուած է թելադրողի եւ գործադրողի գործակցութեան համեմատութիւնէն։ Համոզուած, կամքը եւ ըրձանդիր գործադրութիւնը այդ մակարդակին վրայ անհրաժեշտ նախապայմաններ եւ ամէնագործածներն են։

Այդ իմաստով Մաքրովիոթիքը մարդկութեան կրեւրկայանայր մեծ տեսերանին՝ Georges Ohsawaի շունդալից մէկ յայտարարութեամբ եւ մեծ մարտահրաւէրով մը, ըստ որուն՝ «անբուժելի հիւանդութիւն գոյութիւն չունի ալս աշխարհիս վրայ»... Աւաքին ակնարկով քմիք ծաղաւաքացնող միամիտ եւ յաւակնոտ արտայայտութիւն մը վստահարար... Պէտք է սակայն բամտուութեամբ վարել ենթարկել այդ պատասխանատու արտայայտութիւնը չափելու համար խօսքի գործնական տարողութիւնը... Մէկ կէտ, սակայն, անվիճելի կը թուի Մաքրովիոթիքը կանխարգելիչ յատկութիւնը՝ որ չինացիներուն համար բժշկութեան հիմնական սկզբունքն էր յատկապէս ասեղնարդներու (acupuncture) մօտ...

Մաքրովիոթիքի գերագոյն նպատակը հիւանդութեան ի սպառելիացումն է աշխարհի երեսէն եւ մարդիւ բրջանկութեան իրասկզբունքն էր յատկապէս առողջ եւ ներդաշնակ ընկերութեան ընդմէջէն, հիմնուելով այն անաւարդելի ճշմարտելի մարջ վրայ, որ ուրուն, «առողջ մարմն-վեգետալիսմ» (բուսական բուժիւն կամ բանջարական բուժիւն)...

յեւ ի սկզբանէ կանխատեսել հաւակաւն հիւանդութիւնները եւ յառաջագուենէ կանխել անոնց պարգացումն ու բարդացումը, ինչ որ հոգեկան մեծ հանդարտութիւն կը պարգեւէ այդ սկզբունքն ու սննդականոնը իւրացնող անհատներու...

Ինչն է աւելի կարեւորը մարդու մը համար. մտահոգութիւնն ու վախը չեն միթէ անողղակի պատճառը շատ մը հիւանդութիւններու բարդացման... Սկզբունքով Մաքրովիոթիքը գերծ պէտք է մնայ այդ մոգաւանջէն, եթէ կը կիրարկէ սկզբունքները, ձառութեան մը ժաւը ալ-Դժբախտարար միշտ ալ-պէս չէ գործնականին մէջ մարդիկ բան մը կը քորգեն՝ իրենք ուրիշ բան կ'որպատահած էր ասկէ առաջ acupunctureի պարագային... Մաքրովիոթիքը իրեն համակացողութեամբ մասնագիտական բարդ մարգ մը չէ՝ որոշ ընտանիի մը անհատուած, այլ՝ ընական եւ պարգսկզբունքը՝ հասկնալի բոլորեւն եւ մատչելի բոլորին...

Հաւանաբար այս պարագունքին ու մատչելիութիւնն է, որ անհասկնալի եւ անընդունելի կը թուի ուման համար...

Բայց չէ որ ընութիւնն ինքը պարգ ու հասկնալի է բոլորին հակառակ իր երեւութական բարդութեան եւ հակառակ գայն արհատականօրէն աւելի եւս բարդացնելու, ումանց հետեւողական եւ յամուծի գերուն...

Մաքրովիոթիքի մեծագոյն առաւելութիւնը միւս սննդականոններուն հետ բաղդատած այն է, որ ան միակ համապարկաւ եւ ամբողջական համոզարգնէ, որ պարգ սննդաուժեանն անդին անցնելով՝ կու տալ կեանքի եւ տիեզերքի իւրաքանտուկ մէկնաբանութիւնն ու բացատրութիւնը հիմնուելով yin-yangի յաւելուական միակ սկզբունքին վրայ։ Այդ սկզբունքի ամբողջական իւրացումով է որ կարելի է թափանցել իրերուն խորք եւ հասկնալ կեանքի եւ ընութեան «բողարկուած» գաղտնիքները...

Մաքրովիոթիքի մեծագոյն առաւելութիւնը միւս սննդականոններուն հետ բաղդատած այն է, որ ան միակ համապարկաւ եւ ամբողջական համոզարգնէ, որ պարգ սննդաուժեանն անդին անցնելով՝ կու տալ կեանքի եւ տիեզերքի իւրաքանտուկ մէկնաբանութիւնն ու բացատրութիւնը հիմնուելով yin-yangի յաւելուական միակ սկզբունքին վրայ։ Այդ սկզբունքի ամբողջական իւրացումով է որ կարելի է թափանցել իրերուն խորք եւ հասկնալ կեանքի եւ ընութեան «բողարկուած» գաղտնիքները...

Մաքրովիոթիքի մեծագոյն առաւելութիւնը միւս սննդականոններուն հետ բաղդատած այն է, որ ան միակ համապարկաւ եւ ամբողջական համոզարգնէ, որ պարգ սննդաուժեանն անդին անցնելով՝ կու տալ կեանքի եւ տիեզերքի իւրաքանտուկ մէկնաբանութիւնն ու բացատրութիւնը հիմնուելով yin-yangի յաւելուական միակ սկզբունքին վրայ։ Այդ սկզբունքի ամբողջական իւրացումով է որ կարելի է թափանցել իրերուն խորք եւ հասկնալ կեանքի եւ ընութեան «բողարկուած» գաղտնիքները...

Մաքրովիոթիքը դատապարտուած են անգիտակից անձնասպանութեան, որովհետեւ եթէ անոնք նոյն-նիսկ փորձեն եւ սկսին Մաքրովիոթիքը սննդականոնի՝ անխուսափելիօրէն ճամբու կէտին կը տկարանան... Ժիշդ այդ պատճառով այդպիսիքը պէտք է կանուխ սկսին Մաքրովիոթիքը սննդականոնի, նախ-

ՄԵԼՔՈՆ ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ

ՀԱՄԱԿԱՐԳԶԱՅԻՆ ՆԻԹԵՐՈՒ ԴԱՍԱԿԱՆԴՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Հայաստանի 1500 միջնակարգ դպրոցներէն միայն 350ը ունին համակարգչային դասարաններ։ Այդ դասարաններու ոչ բաւարար քանակը երկրի կրթութեան եւ գիտութեան նախարարութեան պարտադրած է դիմել դպրոցական համակարգչային կեդրոններու ստեղծման գաղափարին։ Աստիք շաշկեբտներուն կ'օգնէ «Ինֆորմտիկա» դպրոցական դասընթացքներու ուսուցման ընթացքին ծանօթանալ տուեալ մասնագիտութեան։

Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան նախարարութեան դպրոցներու գլխաւոր տեսչութեան մասնագետ Ռուբէն Սարգսեան հաղորդեց, որ 1995 թուականին նախատեսուած էր ստեղծել շուրջ 15 համակարգչային կեդրոններ։ Սակայն միջոցներու սակաւութեան պատճառով առայժմ կարելի եղած է ստեղծել 6 կեդրոններ Երեւանի, Դիլիջանի, Տաշիրի, Հրազդանի, Վարդենիսի եւ Թալինի մէջ։ Ըստ Սարգսեանի, համակարգչային կեդրոններու ցանցի ընդլայնման եւ անկարգչային տարբարութեանը ձեռքբերման ինդիքը նախարարութիւնը կը փորձէ լուծել կարգ մը միջազգային կազմակերպութիւններու աջակցութեամբ։

ՄԵԼՔՈՆ ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ

ԶԱԲԱՐ ԲԷՇԻՇԵԱՆԸ ՀՐԱԺԵՇՏ Է ՏԱԼԻՍ «ՎԱՐԱՆ ԴԱ»ԻՆ

Մեծ գործի հանապարհի մարդ լադ-
բանհարմ է բազմաթիւ դժուարութիւն-
ներ ու արգելքներ: Զաքար Քէշիշեա-
նիւն տեսելի եմ ոչ միայն բեմահարթակի
վրայ՝ խմբավարական իր տարերքին
մէջ, այլեւ՝ Ստեփանակերտ-Շուշի հե-
նարարը գլխաւորին ժամին միայնակ
եւ հետեւակ անցնելիս: Դժուարութիւն-
ներ շատ-շատ են եղել ու բազմապիսի,
սակայն Զաքարը անվիճառ է եւ իր «Վա-
րանդա»-ն դարձրել է հայութեան սիրե-
լի մանկապատանեկան խմբերից մէկը:
Առաջին անգամ՝ Հայաստան է եկել
1983-ին՝ բարձրագոյն երաժշտական կըր-
թուքիւն ստանալու նպատակով: Մովա-
ցած էր ազգային ազատագրական պայ-
քարի յուզումը եւ մինչեւ օրս թեւեւ այդ
պայքարը զարմանալի վերականգնու-
մներ է ունեցել: Զաքար Քէշիշեանը հաս-
տատապէս մնացել է մարդկային բարո-
յական բարձունքների վրայ, միշտ խա-
ղաղ ու հաղորդասէր, պատասխան՝ օգ-
տակար լինելու իր շփման ծիրի մէջ
գտնուող ամէն մարդու:

Ինկտմբեր 18-ին Ստեփանակերտի
երաժշտական Ուսումնարանի հանդի-
սասրանի մէջ «Վարանդա» երգչա-
խումբը, նոր վերադարձած Լիբանան
կատարած հիւրահամերգներից (փա-
կազար մէջ ասելը, որ այդ ուղեւորու-
թիւնը գուրս է եկել զուտ գեղարուես-
տական երեսույթի սահմաններից եւ դար-
ձել է հայութեան երկու համայնակա հե-
ռուսական նկարագիր կրող հաւաքակա-
նութեանց սրտառուչ հանդիպման իր-
բեւ միխթարիչ բացառութիւն Հայրե-
նիք՝ Միւսիքը օտարացման ժամանակ-
ների դժին հանրապատկերի վրայ)՝ ըն-
կեր Զաքարի խմբավարութեամբ տուեց
Շուշիի անդրահինկ երգչախումբի
ստեղծման 100ամեայ յոբելեանի պատ-
ւելն կազմակերպուած համերգաշարի
վերջին համերգը:

Սկիզբը այս է. կար համերգի սրահ,
առանձին հանդիսականներ, երգեցիկ
խումբ եւ խմբավար: Իսկ քիչ անց կա-
տարուեց Արուեստի հրաշքը՝ երգի ոգին
համակեց բոլորին, եւ ամէն ոք մտովի
կամ բարձրաձայն երգում էր հայկա-
կան բիւրեղաքայտ երգերը, որոնց
մէծ մասը կատարում էր հենց այս երգ-
չախմբի անդամները: Եւ այսպէս
տեսնուեց զանազան մանկաների երգա-
ցանկի տարբեր: Այդ երգերը գրել են
մերօրեայ բանաստեղծներն ու երգա-
հանները:

Երեկոյի ընթացքին կատարուեցին
հոգեւոր եւ աշխարհական, «լուրջ» եւ
կատակերգային: Երգչախումբը (կոնցերտ-
միջոտներ՝ Մարիկէ Բարսեղյանեան, մե-
ներգչուհի՝ Ռուզան Աղաջանեան) ցու-
ցաբերեց կատարողական փայլուն վար-
պետութիւն՝ հանդիսականների պատ-
հանելով բերկրաւոր եւ ցնձութեան ան-
մոռաց պահեր: «Վարանդա»-ն թեւեւ ու-
նի փոքրիկ կենսագրութիւն, սակայն
արդեւ իսկ բողոքում է մեծանասունեւ ար-
հեստավար խմբի տպաւորութիւն՝ կա-
տարողական մակարդակ բարձրացնե-
լով համերգից համերգ: Համերգավա-
րը լույս ինքն էր՝ խմբավարը, երկուս-
տարդ եւ խաղաղաշունչ Զաքար Քէշիշ-
եանը, Կոմիտասի անունը երաժշտա-
նոցի աւարտական դասընթացքի ուսա-
նողը: Համերգավար Զաքարը արտիս-
տական վերաբերմունքի ներքազույց դըր-
սեւ որումներով դահլիճի մէջ ստեղծեց
ամբիջականութեան օտակայն մթնո-
լորտ հանդիսականին կարուրական հա-
շտեցողի վերաբերմունքի համերգի մասնակ-
ցի: Առանձնակի յուզիչ էր համերգի
վերամասնը, երբ խմբավարն ու երե-
կաները փաստացի հրաժեշտ տուեցին
միմեանց, պարոն Զաքարը շուտով մեկ-
նելու է Լիբանան, եւ այս բաժանումը
ծանր էր յատկապէս երեկաների հա-
մար, որոնք սիրելի ուսուցչին չեն տես-
նելու գուցէ երկար ժամանակ:

Համերգին երեկայն էր նաեւ Ուսուց-
չի Ուսուցիչը՝ երաժշտանոցի դասախօս
վլան Խաչատուրեանը: Վերջինս հրա-
ժեշտի իր խօսքի մէջ շեշտեց Զաքար
Քէշիշեանի բազմաշնորհ անհատակա-
նութիւնը, նրա հայրենասիրութիւնն ու
նուիրութեանը արուեստին եւ իր
գործին: Պատահական չէ, որ հենց Զա-
քարն է կարողացել ոգեւորել եւ յորդա-
րել երգահանների՝ ստեղծագործելու
երեկաների համար:

Ո՛վ էր փոխարինի արդէն ողջ Արցա-
խի սիրելի դարձած խմբավարին:
Ո՛վքեր են իտջընդոտում Զաքարների
մուտքը հայրենիք:

Համերգը կրկնուեց Շուշիի բիւ մէկ
դպրոցի սրահի մէջ: Համերգի վերջում
խմբավարը հրաժեշտի իր խօսքի մէջ
ասաց, որ՝ «մենք եկել էինք շատ աւելի
մեծ ծրագրով, սակայն կարողացանք
իրագործել միայն մի փոքրիկ մասը այդ
ծրագրին»:

Ափսոսանքի հետ միասին, Զաքարի

խօսքը միաժամանակ արտայայտեց ար-
եւտագետի երախտագիտութեան իր
զգացումը հայրենիքի, ժողովրդի եւ
մանկանց նկատմամբ:

Դեռ եւս ամառային մէկ համերգից
չետոյ փոքրիկ հարցազրույց ունեցաւ հա-
մերգին ներկայ մի քանի արուեստագե-
տներին հետ, որոնք խմբավարի հետ ժա-
մանել էին Շուշի:

ՍՏԵՓԱՆ ԲԱԲԱԹՈՐՈՍԵԱՆ (կոմ-
պոզիտոր).- Համերգը փայլուն էր ուղ-
ղակի: Արուեստի նպատակը ինչ է՝ ուն-
կելով իրի հոգում փոփոխութիւն, վերա-
բերմունք առաջ բերել: Ես լիմաստով,
կրկնում եմ, ուղղակի փայլուն համերգ
էր, որովհետեւ դահլիճի ու բեմի միջեւ
ստեղծուեց շատ կենդանի երկխոսու-
թիւն: Որքան վարպետութեամբ էր կա-
ռուցուած ծրագիրը... մի խօսքով, պար-
զապէս բարեբաղնակ ներկայացում էր:
Թատրերի կար, խաղ կար, կատակ կար,
յայտնել էի ամէն անհրաժեշտը, որ յա-
տուկ է մանկական երգին, մանկական
երգչախմբային արուեստին: Բնական է,
որ այս ամէնը Զաքարի շնորհքի ար-
դիւնքն է եւ իրեն շքեցապատող երկուս-
տարդներին: Ես ակամատեւ եղայ, թէ ինչ
ջանքեր գործադրուեցին համերգը ընա-
կան հունով ընթացք տալու համար: Ես
գոհ եմ մի երգերի կատարումից: Մաս-
նագիտաբար եթէ շատ խորանցք, գու-
ցէ ինչ որ բան բարձրագոյն վիճակի մէջ
չէր, սակայն արուեստը մասնագիտու-
թիւն չէ լով, աւելին է եւ իրաքանչիւր
համերգ իր բաղադրիչներին մի բարդ հա-
մադրոյթ է:

Եթէ հանդիսականին վերաբերմուն-
քից դատելու լինենք, կատարեալ էր: Էա-
կանն այն է, որ երեկաները ճիշդ են
ընկալում, եւ դա իրենց աշխարհն է:
Փաստօրէն երկու տարուալ երգչա-
խումբ է եւ այդ ընթացքին նման որակի
հասնելը մեծ նուաճում է:

Այնուհետեւ պարոն Ստեփանը խօսեց
Արամ Մանուկեան վարժարանի մասին,
որը ըստ իրեն, մշակույթի ազգային վե-
րածնելու հիմք է, որովհետեւ ազգա-
կան գաղափարները պէտք է ամրապնդ-
ւեն մշակութային յարթակներով: Եւ
առ ճշմարիտ է լատկանքն Շուշիի պա-
րագային, աւերակա եւ աւերակաճրէն
բնակավայրերի մէջ աղքատ քա-
ղաք:

ՍՈՒՐԵՆ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ (բանաս-
տեղծ).- Եմ բանաստեղծութիւններով
շատ երգեր են գրուել, եւ ես մի առան-
ձնակին զգացում եմ ապրում, երբ այդ
երգերը լսում են: Այս անգամ կատար-
ւեց «Պարտիզաններն Ու Մաղիկները» եր-
գը եւ ուզում եմ ընել, որ Զաքարը կարո-
ղացել է անհրաժեշտ «գունաւորում»
տալ երգի կատարմանը: Ես ինձ գեղա-
գիտօրէն բաւարարուած եմ զգում: Շու-
շին ամէն հայի համար առանձնակի քա-
ղաք է, եւ ես շատ ուրախ եմ, որ «Վա-
րանդա»-ն իմ խօսքերով գրուած երգեր է
մտցրել իր ծրագրի մէջ:

ՌՈՒԲԵՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ (կոմպոզի-
տոր).- Ես համոզուած եմ, որ անգամ
Երեւանի պէս քաղաքի համար այսպիսի
համերգը հազուագիւտ երեւոյթ է: Սա
մի պարզ համերգ չէր, այլ օտակա տա-
րութիւն, որի աղբյուրը, շատ էր սոսա-
ւած: Շուշիի երգչախմբային առաջին
համոյթի ստեղծման 100ամեակին
նուիրուած մէկ համերգ էր, որը նախ-
ածնեց եւ իրագործեց Զաքար Քէշիշ-
եանը: Հիանալի մէկ համերգ, որի ժա-
մանակ ունկնդրուեցին Կոմիտասի եւ
ներկայիս ստեղծագործողների ամենա-
տարբեր երկեր: Երեկաների դէմքին
ժպիտ կար: Այն երեկաներին, որոնց այդ-
րած տառապանքը կարող է կրել միայն
հասուն մարդը իր ողջ կեանքի ընթաց-
քին: Եւ այդ նույն երեկաները, ամէն ինչ
մոռացաւ, կատակային երգեր էին մեզ
մատուցում:

Իմ երգերի կատարման մակարդակը
սոցաւածից վեր էր: Երեկաները, որոնք
երգչախմբային աւաններին հետ շփում
չեն ունեցել, յանկարծ կատարում են ըս-
տեղծագործութիւններ, որոնց կարելի է
ցուցադրել ամենատարբեր երկրների
մէջ եւ վատակել ծափահարութիւններ:
Իրօք Զաքար Քէշիշեանի ջանդրութիւ-
նը հսկայական է: Երեկաներին ունկնդ-
րել եմ մի քանի ամիս առաջ եւ մեծ
տարբերութիւն եմ տեսնում, առաջադի-
մութիւնը զգալի է:

Մեր երգերը չեն տպագրուում, եւ մա-
րաքաղաքի խմբերն անգամ չեն կատա-
րում այն երգերը, որոնք ստեղծուել են
Զաքարի պահանջով եւ յորդորելով:
Նա մեզ միշտ հանելի անհանգստութիւն
է պատճառու, ինքը լինելով միշտ հան-
գիստ: Ով շփուել է Զաքարի հետ առ կը
հասկանայ ինձ: Ես շատ եմ հուպարա-
նում եւ խմբավարով, եւ Արամ Մա-
նուկեան վարժարանով:

ԱՇՈՏ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՀԱՐՅԱԶՐՈՅՑ ԱՐՅԱԽԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԳԻ ԱՌԱՋԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԱՅՐԻ ԳՈՀԱՐ ՄԿՐՏԶԵԱՆԻ ՀԵՏ

ՀԱՐՅՈՒՄ.- Տիկին Գոհար, ինչպէ՞ս ընդունեցիք
Արթիւրի Լ.Ղ.Հ. Գ.Խ. նախագահ ընտրուելու լուրը:
ԳՈՀԱՐ ՄԿՐՏԶԵԱՆ.- Ժիշդոն ասած, անսպասելի էր,
շատ էր անսպասելի, բայց բոլորովին ուրախ չէի որ
համար:

Հ.- Իսկ ինչպէ՞ս էր դա ընդունել Արթիւրը:
Գ. Մ.- Ինչպէս ես: Իր համար էլ շատ անսպասելի էր:
Արթիւրը ընաւ ուրախ էր, բայց մտածում էր, որ մէկն
այնուամենայնիւ պէտք է ստանձնէր այդ դժուարին ու
պարտաւորեցուցիչ դերը եւ եթէ վստահել ու ընտրել են
իրեն, ուրեմն այդ մէկն ինքը պէտք է լինի:

Հ.- Այսինքն Արթիւրը չէ՞ր տպաւորւում նման ընտրու-
թիւնով:

Գ. Մ.- Բոլորովին: Նախագահ այդ մասին որեւէ
խօսակցութիւն չէր եղել: Դա շատ յանկարծակի ու անս-
պասելի էր բոլորին համար: Մենք կանգնել էինք փաստի
առջեւ: Ինձ գանգուռ ու շնորհաւորում էին, իսկ ես
մնացել էի ապշած ու քարացած: Նաեւ անհասկնալի ու
գարժաւալի էր ինձ համար, թէ ինչպէ՞ս կարելի էր
շնորհաւորել ու աջադատուած տալ նման բանի համար:

Հ.- Քաղաքական գործիչ Արթիւր Մկրտչեանին
բնութագրում են նրա գործընկերները, իսկ ինչպի-
սին էր Արթիւրն ընտանիքում:

Գ. Մ.- Եթէ Արթիւրին դիտեմք քաղաքական գործու-
նկութիւնից դուրս, ընտանիքում, աւելի կատարեալ
երեւի հնարաւոր չէ պատկերացնել: Մանաւանդ այն
խառնակ օրերին:

Արթիւրը տանը համարեալ էր լինում: Մեր ամէն
հանդիպում լինում էր երկար սպասուած, սակայն կար-
ճատեւ: Ամէն անգամ թւում էր, թէ տարիներ շարու-
նակ իրար չենք տեսել: Բայց մենք հասկանում էինք իրար:
Արթիւրը ձգտում էր կատարեալ լինել ամէն ինչում,
թէ՛ որպէս ընտանիքի հայր, թէ՛ որպէս ամուսին...
«Ամուսին» բառն ինձ համար մի տեսակ յարաբերական
հասկացութիւն էր: Արթիւրն ինձ համար ոչ միայն ամու-
սին էր, այլեւ՝ ընկեր, հայր, հայր, քոյր, եղբայր...
Բոլոր ճարտագատ ու մտերիմ կապերը գտնում էի նրա
մէջ, նա կարողանում էր փոխարինել բոլորին եւ ես
երբեք մենակ չէի գգում ինձ:

Հ.- Արթիւրի բոլոր ընկերները միանշանակ խօսում
են նրա բարոյական բարձր նկարագրի մասին: Իսկ
նրա ո՛ր բարեկամին էիք գերադասում դուք:

Գ. Մ.- Դժուարեանում եմ ասել՝ որն աւելի գերադա-
սելին: Նոյնն է ասել, թէ ո՛վ է գերադասելին՝ հայր, մայր,
քոյր, քոյր, ամուսին, եղբայր... Պահ էր որո-
շում: Ինչպէս ասել եմ, նրա մէջ հաւասարապէս կարո-
ղանում էի գտնել բոլորին: Եւ եթէ այդ պահին ես կարիք
ունէի նրանից մէկն ու մէկին, նա կարողանում էր
դառնալ հենց այդ մէկը:

Սակայն ես միշտ գարմանում եւ երբեմն նույնիսկ
նախանձում էի Արթիւրին մի յատկութեան համար. նա
շատ էր ապրում իմ կեանքով: Նոյնը եւ չէի կարողա-
նում անել նրա հանդէպ: Ինչքան էլ ձգտում էի գերա-
դասել նրան, փոխհատուցել անգամ չէր յաջողում:
Նա տալիս էր, տալիս, տալիս էր անվերջ, էլ ինչպիսի
ոչինչ ու փոխարէնը այնքան քիչ բան էր պահանջում:
Բաւարարում էր շատ քիչով:

Հ.- Եթէ Արթիւր Մկրտչեանը չդառնար քաղաքա-
կան գործիչ, լայնորէ մտաւորական կը դառնա՞ր:

Գ. Մ.- Ես համոզուած եմ, որ Արթիւրն աւելի շատ
գիտնական էր, քան քաղաքական գործիչ: Որովհետեւ
այնքան ծրագրեր, մտայնագործւմներ ունէր, պատրաս-
տուում էր յուշուածներ, մենագրութիւններ գրել գի-
տական մի շարք թեմաներով: Թող մենախօսութիւն

ՍՏԱԼԻՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՆԲՈՒԺԵԼԻ ԱՒԵՐԸ

Մի ոմն, Սաղիմաօղի, երկու սիւնակ ստորագրած է
ողորմելի հայերէնով մը: Լոթ ասկէ առաջ յաճախ
բժախմորութիւն ցուցաբերած ենք հայերէն քտուած եւ
գրուած խօսքին համար. ասկէ ետք պէտք է հրաժարի
մանկիրքէ. քանի որ չափ ու կշիռ խախտած են, հետե-
ւաբար հայ լեզուի պաշտպանութիւնն ալ անհիմաստ կը
դառնայ: Այս Սաղիմաօղի վշտացած է, որ երբ Հայաս-
տանի մայրաքաղաքը այցելած է Լորուսաղէմի Հայոց
Պատրիարքարան, «ուր իրեն կը սպասէին հրաշխեալ-
ներ»... «Իշխանակցութիւնը կը բացակայէր»... Լաւ պի-
տի ըլլար, որ ըսէր՝ գինը կը սպասէին, բայց այս չէ
այլեւ: Սաղիմաօղի կը գրէ. «Վաճառքի դրամ առջեւ,
մայրաքաղաքին կը սպասէին քանի մը դաշնակցական
արմկարարներ»... գէթ ըսէր՝ մայրաքաղաքը կը սպասէին
... եւսյին:

Սաղիմաօղի այցելեց ճող գողագողներ կը գծէ Լոյհաք
Ռապիհի սպանութեան, անոր կողմնակիցներու լուռ-
թեան եւ Հայաստանի մայրաքաղաքին միջեւ. ի հարկէ՝
սովկարար դաշնակցականներու դէմ գործելու հրա-
ւեր ուղղելով... Ճորանագիրները կ'ըսեն՝ բաղդատելին
պէտք է բաղդատել:

Չեմ հաւատար, որ այս Սաղիմաօղի, ինչպէս իրեն
պէս բազմաթիւ ուրիշներ, որոնք եօթնամասուն տարի-
ներու ընթացքին խորհրդային բեղմնաւորումով ծնունդ
տուին եւ աճեցան, կարելի ըլլայ բուծել: Ասոնք մոյն այն
մարդիկն են, որոնք... Ստալին կը պաշտպանէին, ժո-
ղովրդներու փոքրիկ հայրը, հայրենասիրական վատ
զգացումներով:

Թէ դաշնակցականներ բողոքած են, երբ մայրաքա-
ղաքային պատրիարքարան այցելած է, ոչինչ կալ գարմա-
նալ: Զարմանալի է, որ ուրիշներ ալ չեն բողոքած Լորե-
ւանի բանտին մէջ մեռած երկու քաղաքական բան-
տարկեալներու հարցով: Զարմանալի չէ, որ չեն բողո-
քած, որովհետեւ երբեք քննադատութեան առարկայ
չեն դարձուցած Լորեւանի բանտի 1920ի կացիմահա-
րումները: Սաղիմաօղի կ'ըսէ. «Եթէ սենք մեզ կը հա-
մարենք ժողովրդավարներ»... բայց անմիջապէս կը
սահմանափակէ ժողովրդավարութիւնը՝ «շինիչ քննա-
դատութեամբ», բարոյախօսութեամբ: Ո՛վ պիտի ճշդէ շի-
նիչի - ոչ շինիչի սահմանը: Կը թելադրէ սպասել յա-
ջողը ընտրութիւնը, ինչպէս սպասեցին շատեր, որ
Ստալին մեծին կամ գիտեր ինչ ընէ:

Ինչու, թէ ասեմ, որ Արթիւրի շրջապատում չկար մէկ
ուրիշն աւելի տեղեակ Արցախի պատմութեանը, նրա
քաղաքական անցուղիարձեղներ: Դրանով էլ նա ապրում,
դա էր նրա կեանքի իմաստը: Նա ի սկզբանէ ձգտում էր
Արցախի անկախութեանն ու ազատութեանը ոչ թէ քա-
ղաքականութեամբ, այլ գիտութեամբ: Դրա համար որո-
շակի անելիքներ շատ ունէր եւ, եթէ քաղաքական վի-
ճակն այսպիսի շրջապատ չունենար, Արթիւրն իսկա-
պէս կարող էր ճանաչուած գիտնական դառնալ:

ԵՍ ՈՒՐԻՇ ՏԵՂԱՊՐԵԼ, ԻՆՍՏԻԹԱՆՉ ԳԸՏ-
ՆԵԼ ՉԵՍ ԿԱՐՈՂ: ԱՐՅԱԽԻ ԽՍՏՈՒՆԷ, ԵՒ
ԵԹԷ ԿԵԱՆՔՈՒՄ ԱՆԵԼՈՒ ՈՐԵԼԻ ԲԱՆ ՈՒՆ-
ՆԵՍ, ԿԱՊՈՒԱՍԵ ՄԱՆԱՅՆ ԱՐՅԱԽԻ ՀԵՏ: ԴԱ
ԱՐԹԻՐԻ ԾԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆ ԷՐ ՈՒ ԴԱՐՁԵԼ
ԽՍ ՀԱՒԱՍԱՄԸ:

Հ.- Տիկին Գոհար, ասում էք, թէ Արթիւրը փոխարի-
նում էր ձեր բոլոր հարազատներին: Իսկ իմա դուք
ձեր գաւակներով Ստեփանակերտում ապրում էք մե-
նակ հետո հարազատներին: Ի՞նչու չէ, արդեօք:

Գ. Մ.- Հարազատ ասելով, երեւի նկատի ունէք ազ-
գականներին: Այո՛, գուցէ աւելի հեշտ կը լինէր, եթէ
կողքին լինէր արիւնքակից մէկը, բայց եթէ ես կարող-
նում եմ գտնել մի միջավայր, որտեղ մէկը, երկուսը
կարող են հասկանալ ինձ, յաւ եմ գգում: Փառք Աստուծոյ,
Ստեփանակերտում ես ունեմ յաւ ընկերներ, որոնք դժ-
ւարին պահերին սատար են կանգնում ինձ: Եւ եթէ
երբեք պատահի այնպէս, որ ոչ մէկը չհասկանայ ինձ,
այդ ահաւոր մենակութեան մէջ, ի հարկէ, ապրելու կը
դժուարանայ:

Հ.- Եւ այնուամենայնիւ, երբեք ցանկութիւն չի
եղել Արցախից հետեւնալու:

Գ. Մ.- Եթէ յանկարծ ես կորցնեմ այն մարդկանց,
որոնցով շրջապատուած եմ, որոնք ինձ հետ կ'ստուծ են
իմ հոգսն ու ցաւը, գուցէ պարտադրուած կը լինեմ
մտածել այդ մասին, բայց դա իմ կեանքի վատթարա-
գոյն օրերից մէկը կը լինի:

Ազգականներին կարծիքով եւս, ես աւելի ապահով կը
լինէի, եթէ ապրէի իրենց կողքին, բայց միթէ՞ կեանքում
նիւթականն է ամենակարեւորը: Այո՛, այնտեղ ես կա-
րող եմ ապահով ապր

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԽՃԱՆԿԱՐ

ՎՐԱՍՏԱՆ՝ ՓՈՔՐ «ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆ» ՄԸ Բ.

ԽԵՒՍՈՒՐՆԵՐ

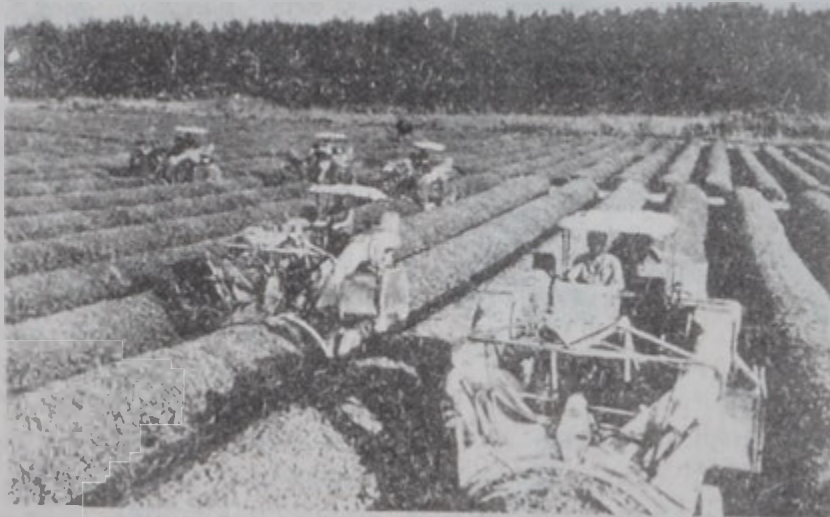
Խեւսուրները կը ընա-կին Վրաստանի հիւսիսա-յին բարձրադիր լեռներուն վրայ: անոնց ընտրանքը Խեւսուրները կը կոչուի եւ մեկուսացած շրջան մըն է: Խեւսուրներու լեզուն քարթվելական ճիւղին կը պատկանի եւ մօտ է իրենց զրացի մոխեւներուն, մթիւներուն եւ թուշերու լեզուներուն:

Խեւսուրները 1897ին 6500 հոգի կը հաշուէր. հե-տագային վրացական մար-

դահամարներ նկատի չեն ունեցած գանոնք իրրեւ փոքրամասնութիւն: մօ-տաւոր տուեալներով, անոնց թիւը ներկայիս մօ-տաւորապէս 20 հազար կը գնահատուի:

Խեւսուրները ինչ հան-րապէս անասնապահական շրջան է, եւ Խեւսուրները մասնագիտացած են խոշոր եղջերաւոր անասուններու բուծանումին մէջ:

Խեւսուրները Վրաստա-նի եկեղեցւոյ ենթակայ եր-կարնակ ուղղափառներ են, բայց պահած են նաեւ աւանդական հաւատալիք-

Աճարական երկրագործական տարածքներ

ներ: Խեւսուր իւրաքան-չիւր առհմ իր սրբատեղին ունի: այսպիսով, 125 նշա-նաւոր սրբատեղիներ կան անոնց շրջաններուն մէջ:

Խեւսուրները քաջ պա-տերազմիկներ են եւ ռազ-մական հարուստ աւանդ ունին: Տոհմական արարո-ղութիւններու ժամանակ անոնք ռազմական երգեր կ'երգեն եւ անոնց համա-պատասխան արարողու-թիւններ կը կատարեն, որոնց ընթացքին տոհմին մարտիկները իրենց աւան-դական տարագով ելոյթ կ'ունենան:

դուռները, եւ 1627ին Ա-ճարի ամրոցականութիւնը պրաւունեցաւ թուրքերուն կողմէ: Թուրքեր այնուհե-տեւ բռնութեամբ իսլամա-ցուցին աճարները: Աճար-ները բազմիցս ապստամբե-ցան թուրքերուն դէմ, բայց բոլոր ապստամբու-թիւններն ալ արեան մէջ խեղդուեցան:

Մինչեւ 1877-1878 ռուս-թուրքական պատերազմը, Աճարի օսմանեան կայս-

նաեւ անասնապահու-թեամբ, շերամապահու-թեամբ եւ մեղաւորութե-թեամբ գարգացած է ձրկ-նորութիւնը:

ՄՅԽԵԹՆԵՐ

Վրաստանի փոքրա-մասնութիւններու շարքին կը նկատուին նաեւ մցիսթ-ները կամ խալամ վրացիներ, որովհետեւ անոնք ի-րենք գիրենք բոլորովին բաժնուած կը պահու վրա-ցական հասարակութեւն:

Օսմանցիք երբ ժԶ. - ժԷ. դարերուն մօտն Վր-րաստանի սահմանները, բռնութեամբ իսլամու-թիւնը տարածեցին: Վրա-ցիներու իսլամացած հատ-ւածը, որ գլխաւորաբար Մցիսթի թիւրք անունը ստացաւ: Թուրք անունը անունը մօտ հոմանիշ է իս-լամ անունին:

Մցիսթներու օրրանը Աճարի օսմանեան կայս-

Խեւսուր մարտիկներ տոհմական արարողութեան ժամանակ

(ներառեալ՝ Արխագիոյ հա-յերը):

Հայերը թէ՛ իրենց քա-նակով եւ թէ՛ երկրին քա-ղաքական եւ տնտեսական մարգերուն մէջ իրենց ու-նեցած դերակատարու-թեամբ Վրաստանի ամէ-նէն ազդեցիկ փոքրամաս-նութիւններէն մէկն են:

Վրաստանի համար ամէնէն աւելի մտահոգու-թիւն կը պատճառէ Զա-ւախք գաւառը, որովհետեւ Զաւախք կը պահէ իր հայ-կական դիմագիծը եւ Վր-րաստանի հեղինակու-թիւնը անուանական եւ գրեթէ անգոյ է շրջանին մէջ: Այսօր փաստօրէն վրացական գինուած ուժ է ի կրնար մտնել Զաւախք, եւ շրջան մտնող պետական պաշտօնեաներն ալ իրենց գէնքերը կը յանձնեն հայե-րու նման աշխատելու միտ-նով:

Վրաստանի ամէն կան ռուսական վանքեր, եկեղե-ցիներ, մշակոյթի կեդրոն-ներ, եւ ռուսեր իրենք գի-րենք Վրաստանի բազմա-ցուցիչ համայնքներէն մէ-

տատումն ենք, ժԹ. դա-րէն սկսեալ: Անոնց մէկ մասը մայական աղանդա-ւորներ են, որոնք հայա-ծանքներու հետեւանքով Անդրկովկաս հաստատ-ւած են: մայականները գիւ-ղական շրջաններու մէջ, ինքնամփոփ եւ ներփակ համայնական կեանք կ'ա-րին եւ պաշտամունքները տուներու մէջ կը կատա-րեն: Անոնք անասնապա-հութեամբ ու երկրագոր-ծութեամբ կը զբաղին, եւ անոնց տնտեսութիւնը խարսխուած է կաթնամը-թիւնը արտադրութեան եւ պանիրի պատրաստու-թեան մէջ:

Վրաստանի մէջ կան ռուսական վանքեր, եկեղե-ցիներ, մշակոյթի կեդրոն-ներ, եւ ռուսեր իրենք գի-րենք Վրաստանի բազմա-ցուցիչ համայնքներէն մէ-

կը կը նկատեն: Թուրքերը ազդեցիկ են մանաւանդ Վրաստանի ճարտարարուեստի եւ առեւտուրի մարգերուն մէջ: անոնք իրենց կրթա-կան ցանցերով, հաստա-տութիւններով, ինչպէս նաեւ պետական ներկայա-բերարար օգտուեցան, առանց որ իրենք աշխա-տանք տարած ըլլան ալ ուղղութեամբ:

Զաւախքի հայութիւնը 1995ին ինքնավարութեան նախադիմ մընաւորապէս պետութեան: նախագիծը մերժուեցաւ, բայց Զա-ւախքի հայութիւնը կը շա-րունակէ իր իրաւունքնե-րուն հետապնդումը:

Վրացական իշխանու-թիւնները բացառապէս չընդդիմացան եւ ուժի ընտրանքին չգլխեցին Զա-ւախքի հայերուն դէմ, որովհետեւ արդէն իսկ ու-նին Արխագիոյ հայրը, օսե-րու պարագան, միւս փոք-րամասնութիւններու խր-դիւրները, ներքին քաղաքա-կան եւ տնտեսական հար-ցեր եւ ի վիճակի չեն այլ հարցեր ստեղծելու:

Վրաստանի մէջ մօտա-ւորապէս 350 հազար ռու-սեր կը բնակին, որոնք կեդ-րոնացած են Թիֆլիսի եւ գլխաւոր քաղաքներուն շուրջ եւ երկրին գլխական շրջաններուն մէջ:

Թուրքերը Վրաստան հաստատուած են ռուսա-կան իշխանութեան հա-

(Վերջ)

ԱՎԳԵՏ ՄԱՆԴԻԿԵԱՆ

«Ազգայն»ի մէջ ազգային կամ առեւտրական ծա-նուցումներ հրատարակել փափաքողներէն կը խնդրուի ծանուցումին բնագիծը ընթերցել գրեթէ (հաստատութեանց պարագային՝ հաւաքականութեան) հրապարակել «Ազգայն»ի ծանուցումներու գրասենեա-կը:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

«ԲԱԳԻՆ»Ի

1995Ի 10-11-12 ԹԻՒԸ

ՆՈՒՐՈՒԱԾ՝

ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ՏՈՒՄԵԱԿԻՆ

10-11-12/95

ԲՈՎԱՆ ԻՒԿՈՒԹԻՒՆ

- *** Գոյութեան իրաւունքով Այս քիչ ծանօթ հատորը
- *** Հ.ՇԹՈՒՐՄԸՐ Գերմանական կառավարութիւնը լանցապարտ կը նկատեմ
- Ս. ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ Հակաբուրք բուրք մը
- Մ. ՈՒ. ԷՏՏԻՆ ԵԵԿԵՆ Մուսամբէտ Ուալի Էստիլն ԵԵԿԵՆ Ազատութեան
- *** Ուսումնական մեր հայ եղբայրներուն ջարդերը
- *** Երբ օտար զլուսնագետները կը վկայեն
- Ա. ՀՈՐՈՒԹՅԱՆ Կառավարական
- *** Պատասխանատուութիւններ հրեաներու եւ հայերու նկատմամբ
- Մ. ՌԻԺԿՈՎ Ալլիլի
- Լ. ԿԻՐԱՅԵԱՆ — ՍՐԱՊԵԱՆ Զմարտութեան
- Տ. Ի. ՄԻԼԼԸՐ - Հայկական Ցեղասպանութեան
- Լ. ԻՌԻԲԵԱՆ — ՄԻԼԼԸՐ Կլինիքն ու մանուկները
- *** Աստուծոյ սպասաւորներուն իսթաբէն
- «ԻՐՕՇԱԿ» «Հայկական Ցեղասպանութիւնը»
- Ա. ՕՂԱՆԶԱՆԵԱՆ Ներածական
- Ռ. ԳԻԶԼ Երեւանական
- *** Իլուսնագիտական հետազոտութիւն
- Ա. ԲԵՇԵՇԵԱՆ Վաւերագրական էջեր
- *** «Այլ-Թագատոմ» օրաթերթէն
- «ԱԼ-ԹԱԳԱՏՏՈՒՄ» Մեքերումներ..
- Վ. ԹԵՆՊԵԼԵԱՆ Համաբուրանականութիւնը
- *** Տիմ Թուրքիոյ հայաշինք քաղաքականութեան
- Ռ. ՍՄԻԹ Ցեղասպանութիւնը եւ ուրացումը
- *** «Եւ կը ստանձնեմ...»
- Ս. ՇԵՍՏԻՆՍԿԻ Արարտ լերան դիմաց
- *** Արդարութեան մեկնակետը
- Ե. ՎԱՆՏԵՄԷԼՊՈՒԲ Հայկական Հարցին
- *** քաղաքական լուծում մը
- Վ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ինչպէ՞ս ձեռք
- *** աւելցնելը 1915 ձայնական Կոտորածին
- Մ. ՋԱԿԼԱՅՍ Կեանքներ եւ խաչարհեր
- *** Պատմութեան նկարը
- *** Ժողովուրդներու Մնացուկ Ատեան
- Մ. ԱՅՆԻԿԻՍ Հայկական Ցեղասպանութիւնը
- *** կարելի չէ ուրանալ
- Ս. ՌԻԿԻՍ Մեր եւ գուր ժառանգորդներն
- *** ենք մեկ եւ նոյն դատին...
- Մ. ԲՈՋՈԼԵԱՆ Հայերի Ցեղասպանութիւնը
- *** արդեօք ճիշդ ենք որոշել...
- Թ. ԱԲԶԱՄ Թուրքական ազգային
- *** լիքնութիւնը եւ Հայկական Հարցը
- Վ. ԹԱՇԾԵԱՆ Երկշտ, բայց եւ այլույե
- *** կարեւոր ներդրում մը
- Բ. ՄԱՆԶԱՐ ԱԶՄԱՏ Բարեկամ
- *** հայկական արիւնհեղութիւնը
- *** Օտար մամուլը օրը օրին

ԿԵՆՍՈՒՆՈՐՏԱՅԻՆ

ՕԶՈՆԻ ԾԱԿԸ Ի ՊԱՏՈՒԻ

1995-ին Նուպեյեան քիմիագիտության մրցանակը ստացան 3 հետազոտողներ. օգոնի խալին մասին իրենց աշխատանքներուն համար:

1985-ին հարաւային բեւեռի վերեւ այդ ծակին յայտնաբերումը լուսարձակները կեդրոնացուցած էր հոլանդացի Փոլ Քրուցընի եւ ամերիկացիներ Մարիո Մոլինայի եւ Ֆրանք Շրուլտ Ռոլդսի աշխատանքներուն վրայ:

Փոլ Քրուցըն, որ Գերմանիոյ Մաքս Փլանք հիմնարկին մէջ կ'աշխատի, 1970-էն ի վեր հետազոտողն է օլոնի խալով եւ դարձած է առաջին հետազոտողը, որ փաստած է, թէ բորակածիւնի օքսիտները կ'արագացնեն մթնոլորտի խաւերէն՝ սթրատոսֆերի օլոնի քանդումը՝ Սէ.Էֆ.Սէ.Էրով (քլորոֆլուորոքարպոն): 1974-ին Մարիո Մոլինա, որ Էմ.Այ.Թի.ի հե-

տազոտողներէն է, եւ Ֆրանք Շրուլտ, որ Միացեալ Նահանգներու Գիտութեանց Ակադիին Ակադեմիային անդամ է, «Նէյշըր» թերթին մէջ լոյս ընծայած են կարեւոր հետք ձգած յօդուած մը, ուր անոնք բացատրած են Սէ.Էֆ.Սէ.Էրովն վատ աղդէտութիւնը օլոնի խալին վրայ:

Քիմիականօրէն շատ կայուն այս նիւթերը կրնան մինչեւ 80 տարի մնալ սթրատոսֆերին մէջ: Մտահոգ 3 քիմիագետները դիմած են միջազգային կազմակերպութիւններուն, որպէսզի անհրաժեշտ միջոցառումները առնուին պահպանելու համար օլոնի խալը, որ Երկրէն շուրջ 30 քմ. բարձրութեան վրայ արեւուն անդրմանիշակագոյն շողերը կը կասեցնէ:

Անոնք այս ձեւով կարելոյ դերակատարութիւն ունեցած են, 1987-ի Մոնրէալի փրոթոգոլին մշակման մէջ, որ կը նպատակադրէ մինչեւ այս դարուն աւարտը վերջ տալ Սէ.Էֆ.Սէ.Էրով գործածութեան:

Մոլինա

Քրուցըն

Ռոնըլտ

ՕԶՈՆԻ ԾԱԿԸ ԱՊԱԳԱՅ ԿԸ ԽՈՍՏԱՆԱՅ

1995-ին բեւեռներուն վերեւ օգոնի խալին մշտումը պատմական համեմատումը իրենց արձանագրած է:

13 ապրիլ, ի վեր աղբիւր հարաւային բեւեռի վերեւ օգոնի այդ նոյն նօսքացումը կ'արձանագրուի (բացի՝ 1986-ին եւ 1988-ին) ձմրան աւարտին: «Մալր» Հոկտեմբերին կը տարածուի հասկնալու համար մինչեւ Լատին Ամերիկայի հարաւային գոտիներուն վերեւ:

Կեանքներին երեւոյրը որոշ համեմատութեամբ միայն կ'անհետանայ: Ըստ գիտնականներուն, յուրահամեմատումով, շարունակած են կը շարունակեն մթնոլորտին մէջ հաստատուել, հակառակ անոնց գործածութեան արգելադրութեան:

1995-ը հարաւային բեւեռին համար մրցանիշ կրտարի եղած է: 12 Ապրիլի միջին Օդերի-ուր արտանական՝ Համաշխարհային կազմակերպութեան օգոնի խալին մշտումը պատմական համեմատումը իրենց արձանագրած է:

Բայց իր յայտարարելէ, թէ օգոնի մշտումը 2 անգամով աւելի մէծ է, քան 1993-ին եւ 1994-ին, հասնելով 10 միլիոն հատկուածի միլիոններէ (Նիւթայի տարածումը իրենց...):

Միւս կողմէ, սթրատոսֆերին մէջ շերտաւորմանը չափազանց իշած է՝ հասնելով մոտ 80 անգամ միջազգային միջինը, ինչ որ կը նպաստէ, բնակիչ գործընթացին:

Վերջապէս, օգոնի մշտութեան գլխաւոր նիւթերը:

Օգոնի ստուարաններուն շերտացումը կազմածներուն... ցարաւարտուեալին մէջ կը գործածուին, շարունակած են կը շարունակեն մթնոլորտին մէջ հաստատուել, հակառակ անոնց գործածութեան արգելադրութեան:

Նախքան իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

Շուէտի մէջ Հիլ ռատար - կայանին գիտնականները կ'ուսումնասիրեն հիւսիսային բեւեռի վերեւ օգոնը:

աւելի կանուխ սկսած է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած:

Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

ԱՆՏԱՐԻՆԸ ԿԸ ԶԱՐԴԱՆԱԳՐԻ

Մինչ ամառը կանաչաւորումը միայն միայնակութեամբ կը համաձայնեցնեն բնիկը, թէ կ'ընեն իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

Հիւսիսային եւ հարաւային բեւեռները «ծածկուած են» բազմաթիւ տեսակի կազմածներով, որոնք կը հսկեն օգոնի խալին խտութեան զարգացումը:

բեւեռի վերեւ, անոնք մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՈՅՈՎ ՄԱՐԻՆԱՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկեան Օգոն Էլշըրն անարարութեամբ կ'աւելնայ իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

արտօնութիւն կ'ուսումնասիրեն իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

ՆՈՐ ԵՐԿԻՆՔ ՍԸ ԶՈՐԻՔ 50 ՏԱՐԻՆԸ

Այսօր, եւրոպական Միւսմ Էլշըրն անարարութեամբ կ'աւելնայ իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

մը 34 անգամ աւելի է, ու աւելի մեծ համեմատութեամբ աւելի ունեցած: Ըստ Միւսմ Ժողովրդին (անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

ՄՏԱՀՈԳԻՉ ՆԱԽԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԶԵՐՄԱՅՈՒՄԻՆ ՄԱՍԻՆ

Յառաջիկայ Մարտին ԻՐԿԿ՝ մասնագէտներու մարմինը կ'ընթացական փոփոխութեան մասին միջկառավարական մարմինը) կ'ընթացական փոփոխութեանց մասին իր «Գնահատումի տեղեկագիր» պիտի հրապարակէ:

Աւելի քան հարիւր երկիրներէ շուրջ 2500 գիտնականներ համախմբող այս մարմինը իր առաջին տեղեկագիրը հրապարակած էր 1990-ին, երբ անկախ արձանագրած էր, թէ յրատարկ բարձրացում տեղի ունեցած է մարդու արտադրած ջերմանոցի ազդեցութիւնն ունեցող կազմութեան (ընտանական կազմ, միւս) համեմատութեանց մէջ:

Անկախ սակայն կ'ըսէր, թէ տակաւին շատ կանխահաս է վստահօրէն ըսելու, թէ անոնք պատասխանատու են անցնող դարուն միջին ջերմաստիճաններու բարձրացումին: Մարմինին նորագոյն տեղեկագիրը կ'ըսէ, թէ ջերմանոցի ազդեցութիւնն ունեցող կազմութեան համեմատութիւնները կը շարունակեն բարձրանալ, եւ թէ վերջին տարիները, գոնէ 1800-էն սկսեալ, մէկնէն ջերմ տարիները եղած են: Ըստ նախատեսումներէն, մինչեւ 2100 թուական միջին ջերմաստիճանը

Գիտնականները կը նախատեսեն, որ բեւեռային սառույցները պիտի հալին իբրեւ հետեւեղ ընդհանուր ջերմացումին: Ովկիանոսներու մակարդակը կը 80 սմ. բարձրանայ

ներու բարձրացումը 0.8 աստիճան սելսիուսէն 3.5 աստիճան սելսիուսի կը հասնի, ովկիանոսներուն մակարդակը 80 սմ. կը արագ բարձրանայ, իսկ անձրեւներուն ընդհանուր զորութիւնը կը քիչ մը մեծանայ: Իրականութեամբ իրական կազմ, միւս, որոշակի միջինները, Ա.Է.Գ.Ն.ները եւ ֆիլիպինները

ծուխ արձակուած է զէպի միջնորդութեամբ, մասնաւորապէս վառելանիւթերու այրումին եւ անտառներու փռացումին պատճառով:

ԻՐԿԿ՝ նախատեսութեամբ, մինչեւ 2100 թուական, համաձայն աշխարհի բնակչութեան աճին եւ անտառների փռացումին, 700-էն 2080 միլիարդ թոն քանակութիւն պիտի հասնի միջնորդութեամբ:

Գիտնականները կը յայտնեն, թէ կարգ մը կազմը յառաջիկայ դարուն «հետաքրքրական» անակալներու դիմաց կ'որոշանայ զինք մարդկը: Քառասուն տարի Սթիւ Դալիմոր եւ թիմը թիւ «Նիւթ» շինարարութեան մէջ գործ են, թէ հսկայ քանակութեամբ միւս քան ցեղերու մէջ իրենց

յին սառած հողերուն մէջ, 30-էն 70 մեթր խորութեան վրայ եւ ոչ՝ 200 մեթր խորութեամբ, ինչպէս կ'ենթադրուի զարգացող:

Ընդհանուր ջերմացումի եւ այդ հողերու սառույցի հալման պարագային, միւս ան կը քիչ զորութեամբ օդին հասնի եւ աւելի եւս ծանրակշիւ դարձնէ ջերմանոցի ազդեցութիւնը:

ԻՐԿԿ՝ տեղեկագիրը կ'ըսէ, որ թէ նոյնիսկ վառարար աշխարհի կազմերուն խտութիւնը անմիջապէս իսկ կ'աւելնայ, ապա զայն բնակչութեան 0.5 աստիճան սելսիուսէն 2 աստիճան սելսիուսի ջերմացումը մը պիտի դիմագրաւեն:

Թէ եւ ցարդ որոշուած է ջերմանոցի ազդեցութիւնն ունեցող կազմերու արտահանումները նուազեցնել, սակայն չեն ճշդուած նուազումի համեմատութիւնները, միջոցները, ժամանակացոյցը:

Իրականութեան մէջ անհրաժեշտ փոփոխութիւնները անհրաժեշտ են, թէ անկիւս իր սխալին մեծ իրականութիւն, որոշ հետազոտողները կը կասեցնեն իր նախնական չէր նաեւ իր սխալին բեւեռի վերեւ, որ օգոնի նօսքացումը սովորականէն

Լուիս մրրիկը անցեալ Սեպտեմբերին ՍԷՆ Մարթէն եւ ՍԷՆ Պարթէնի կողմերը քանդած էր, 4 հազար հոգի անտուն ձգելով եւ 9 զոհ խլելով:

խտութիւն կ'ենթադրեն, ինչ որ կը նշանակէ ցարդ ճարտարաւեստականացած երկիրներու օրակարգին մաս չկազմել:

ԵՐԿ Կ'ԱՆՋՐԵՒԵՆ, ՏԵՂԱՏԱՐԱՆ Կ'ԻՋՆԵՆ

Ամերիկացի գիտնականներ անցնող աշխարհի յայտնէին, թէ տարուէ տարուի ոչ միայն անձրեւները աւելի սաստիկ կ'որոշանան, այլ նաեւ ընդհանուր օդը աւելի «ծալալի» կ'ընեն:

Ամերիկեան ովկիանոսային եւ միջնորդային ազգային գործակալութեան (NOAA) մասնագէտներէն թոմար Քարլ Կ'ըսէ, թէ աւելի ջերմ տարիները մը վերաբերող նախատեսութիւններէն մէկը կ'ընեն, ինչ որ ուղղակիօրէն կ'աւելնայ աւելի ջերմ տարիներու համեմատութիւնը պիտի աւելնայ,

եւ ճիշդ ատիկա կը պատահի ներկայիս, զէթ՝ Միացեալ Նահանգներու մէջ: Քարլ եւ անոր գործակիցները Աւստրալիոյ, Չինաստանի, Նախկին Խորհրդային Միութեան եւ Միացեալ Նահանգներէն 647 վայրերէ անցնող 30-էն 80 տարիներուն մասին տեղեկութիւնները մէկտեղած են:

Անոնք գտած են, թէ ջերմաստիճանը հետզհետեւ աւելի բարձրացած է, ցեղերու մէջ կ'ընեն, ինչ որ ուղղակիօրէն կ'աւելնայ աւելի ջերմ տարիներու համեմատութիւնը պիտի աւելնայ,

Մարզական

Մարզական

ԱՅՍՕՐ՝ ԼԻԲԱՆԱՆ - ԿԻՊՐՈՍ

Լիբանանի ֆուրբոլի ազգային խումբը, այսօր ժամը 14.15ին, Պլյուսի Բաղաճառարանին դաշտին վրայ պիտի մրցի Կիպրոսի ազգային խումբին դեմ: Թիմի նորարար կազմին պիտի բացակային Հ.Մ.Բ.Լ.Ֆ.ի անդամները՝ Վարդան Կարաբեկյանը և Հ.Մ.Բ.Լ.Ֆ.ի Բարդիկ Մելիքյանը (հասանալի): Մյուս կողմի կր սպասուի որ ներքո մտացած Ուսկ Նազեա և Դեորգ Կարապետյանը գաղտնիկապես:

Նշենք, որ նորարար մարզիչությունը չընտրվելու ազգային խումբը մրցում կատարած է և շահած թույլուն պի:

Հ.Մ.Բ.Մ. ՊՈՒՐՏ ՀԱՄՈՒՑԻ 60ԱՄԵԱԿԻ ՄՐՅԱՇԱՐՔ

Հ.Մ.Բ.Մ. Պուրտ Համուտի 60ամեակի պատերազմը մրցաշարեր սկսում Կիպրոսի օր: Լ. և Ս. Յակոբյան Գոլերի մարզադաշտին վրայ, կազմակերպվել է Անրիկիայի մասնակցությունը միջև:

Աղջկանց մրցումին, Պուրտ Համուտի կազմը 63 - 31 արդյունքով յաղթական դուրս եկավ, իսկ տղոց մրցումին՝ Անրիկիայի կազմը 84 - 62 արդյունքով շահեցավ:

Ֆուրբոլի մրցաշարին ժամանակացույցն է հետևյալը. 20րեկշաբթի, 17 Յունուար՝ Հ.Մ.Բ.Մ. կրտսերներ - Հ.Մ.Բ.Մ. Զանդի:

Ուրբաթ, 19 Յունուար՝ Մարաթ - Ժեհրաուի: Երկուշաբթի, 22 Յունուար՝ Հ.Մ.Բ.Մ. Պուրտ Համուտ - Հ.Մ.Բ.Մ. Զանդի:

20րեկշաբթի, 24 Յունուար՝ Ռասինկ Բ. - Ժեհրաուի: Ուրբաթ, 26 Յունուար՝ Հ.Մ.Բ.Մ. Պ.Համուտ - Հ.Մ.Բ.Մ. կրտսերներ:

«ՈՍԿԻՐ ԲԱԼԵՒԴ»

ՊՐԱԶԻԼԻԱ ԵՒ ՄԵՔՍԻՔԱ ՅԱԼԹԱԿԱՆ

Երկկ շարունակուեցավ Միացեալ Նահանգներու մէջ տեղի ունեցող «ուսկի բաժակ»ի մրցաշարը:

Մրցաշարին կը մասնակցին 9 խումբեր. կեղորոնական եւ հիւսիս Ամերիկայի խումբերը, առաւել հիւր Պրագիլին:

Բ. խմբակէն Պրագիլիա 5-0 արդիւնքով ջախջախեց Հոնոլուլու, շնորհիւ Քայուի (9՝ եւ 81՝), Ճամբլիի (31՝ եւ 61՝) եւ Սալիոյի (90՝) կողմերէն:

Կիսաւարտականին, Պրագիլիա հաւանաբար մրցի կազմակերպիչ երկրին՝ Միացեալ Նահանգներուն դէմ:

մասնաւոր եթէ աւսօր պարտութեան մատնէ էլ Մայփատորը:

Այս մրցումէն առաջ, Մեքսիքա, Ա. խմբակէն, 1-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Կուաթեմալան եւ իր կարգին, շահեցաւ կիսաւարտականի իր տոմար:

89րդ վարկեանին, խումբսիւ Ռիցո նշանակեց մրցումին միակ կողմ:

ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՍԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՕԴԱԿԱՅԱՆԻՆ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹԻՒՉՔՆԵՐԸ

ԺԱՄԱՆՈՒՄ	ՎԱՅՐ	ԺԱՄ
Ջուիցերիական	Յիւրիլի	2:05
Մալեյ	Պուտափլիշ	2:05
Միտլի Իսթ	Շեմաու	11:35
Ռուսական	Կրասնոտար	11:15
ՀԱՅԿԱՎԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	12:00
Ալիքալիա	Հոնո	15:50
Միտլի Իսթ	Լաոնալա	16:00
Քուլիքեան	Քուլիք	16:40
Միտլի Իսթ	Քոփեմիակըն-Յիւրիլի	18:00
Միտլի Իսթ	Միլանո	18:25
Միտլի Իսթ	Ֆրանքֆորթ	18:35
Միտլի Իսթ	Քուլիք	18:45
Ա.Մ.Էմիլ	Տուպալ	19:15
Եգիպտական	Գահիլի	19:20
Ֆրանսական	Փարիզ	19:30
Միտլի Իսթ	Փարիզ	19:40
Ռուսական	Պուրբէ	00:25
Հոլանտական	Ամսթերամ	01:50

ՄԵԿՆՈՒՄ	ՎԱՅՐ	ԺԱՄ
Ջուիցերիական	Յիւրիլի	2:55
Մալեյ	Պուտափլիշ	3:40
Ֆրանսական	Փարիզ	8:00
Միտլի Իսթ	Լոնտոն	8:30
Պրիլիշ Մեալիք	Լոնտոն	8:50
Միտլի Իսթ	Փարիզ	9:00
Միտլի Իսթ	Ֆրանքֆորթ	9:30
Միտլի Իսթ	Միլանո	10:00
Միտլի Իսթ	Ապիճան-Քանո	10:30
Միտլի Իսթ	Քուլիք	12:00
Ռուսական	Կրասնոտար	13:15
Միտլի Իսթ	Լաոնալա	13:50
ՀԱՅԿԱՎԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	14:20
Միտլի Իսթ	Ապու Տապի	15:15
Ալիքալիա	Հոնո	16:40
Միտլի Իսթ	Տաիքան	17:30
Քուլիքեան	Քուլիք	18:10
Միտլի Իսթ	Շեմաու	19:00
Միտլի Իսթ	Ամման	20:00
Ա.Մ.Էմիլ	Տուպալ	20:15
Եգիպտական	Գահիլի	20:20
Ռուսական	Պուրբէ	02:05
Հոլանտական	Ամսթերամ	03:00

ԹԵՆԻՍԻ ՄԵՐՈՒՄՆԵՐԸ ԲԱՅ ՄՐՅԱՇԱՐՔ

ԱՂԱՍԻ ՄԵԾ ԴԺՈՒՍՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՅԱԻ ԶԱՏԵԼՈՒ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՅՈՒՄԸ

Երկկ սկսաւ թենիսի տարուան առաջին կրակ շնիւմի մրցաշարը՝ Աւստրալիոյ թենիսի բաց մրցաշարը:

Առաջին մրցումին իսկ, ամերիկացի Անտոնի Ադաւսի (թիւ 2 թենիսիստ) մեծ դժուարութիւն ունեցաւ դուրս ձգելու արժանի թիւ 3-ի, 4-ի, 5-ի, 6-ի, 7-ի եւ 8-ի արդիւնքով:

21 տարեկան էթիոպ 3 ժամ եւ 18 վայրկեան տեւող այս մրցումին 2 անգամ առիթ ունեցաւ յաղթանակով վերջացնելու մրցումը, բայց 2 յաջորդական կէտեր չհրցաւ շահիլ եւ ի վերջոյ կորսնցուց մրցումը:

Եւգենի Քաֆելնիքով

ՏՂԱՔ

Մայքլ Զանկ (Մ.Ն.) - Տէյմոյ Ռիքլ (Ջեքսոն) 6-2, 6-1 եւ 6-2:

Մարք Յիլիփոս (Աւստրալիա) - Նիքոլաս Քիֆոր (Գերմանիա) 7-6, 6-0 եւ 6-1:

Թոմ Կուտպրիս (Աւստրալիա) - Օլիւ Թոմպոն (Իւգոսլաւիա) 7-5, 6-4 եւ 6-4:

Եպրայի Նասկ (Ջեքսոն) - Տիք Նորման (Պել-ճիքա) 6-4, 6-4 եւ 6-1:

Ուէյն Յերնիք (Հար-Ափրիկէ) - Ճոնաթան Սթարք (Մ.Ն.) 6-2, 6-1, 3-6, 3-6 եւ 7-5:

Անտոնի Ադաւսի (Մ.Ն.) կասթոն էթիոպ (Արժանի) 3-6, 7-6, 4-6, 7-6 եւ 6-3:

Ճիմ Քուրիք (Մ.Ն.) - Եոհան Վան Հերք (Պել-ճիքա) 7-5, 7-6 եւ 6-4:

Եւգենի Քաֆելնիքով (Ռուսիա) - Ֆալկո Սանթրո (Ֆրանսա) 6-1, 6-1 եւ 7-5:

Մանուս Լարսոն (Շուէտ) - Նիքոլաս Լափեն-

թի (Էքսլանտոր) 6-7, 6-3, 7-6 եւ 6-3:

Նիքոլաս Քուլիքի (Շուէտ) - Անտոնի Կուտպրիս (Իտալիա) 5-7, 7-6, 6-4 եւ 6-2:

Քարլոս Քոսթա (Ապա-նիա) - Ալեքսանտր Վոլքով (Ռուսիա) 1-6, 6-4, 0-6, 7-5 եւ 6-4:

Ռենցո Յուրան (Իտալիա) - Սթեֆ Տրէյֆոր (Աւստրալիա) 2-6, 6-3, 7-6, 5-7 եւ 6-7:

ԱՂԶԻԿՆԵՐ

Աննա Սմաշնովա (Իս-րայէլ) - Նաթաշա Ջիլերե-ւա (Պել-ճիքա) 6-2, 4-6 եւ 7-5:

Զանտա Ռուկին (Մ.Ն.)

Արաքս Սանգէս

- Ռէյնոյ Մաքուլիք (Աւստրալիա) 4-6, 6-3 եւ 6-2:

Մարթինա Հինկիս (Ջուիցերիա) - Եանա Նէ-լիտի (Քանադա) 6-1 եւ 6-1:

Լորանս Քուրթուս (Պել-ճիքա) - Միլոսա Ռո-ման (Հոլանտա) 7-6 եւ 7-6:

Նաթո Սաուամա (Ճափոն) - Քաթարինա Քրիսթի (Ռուսիա) 4-6, 6-2 եւ 6-1:

Իրինա Սփրիլ (Ռուս-մանիա) - Սանտրին Թե-թի (Ֆրանսա) 6-4, 6-7 եւ 8-6:

Կապրիելա Սապաթինի (Արժանի) - Շոն Սթե-ֆոր (Մ.Ն.) 6-0 եւ 6-1:

Առաքա Սանդէս (Ապա-նիա) - Պելի Ռայն-թալոր (Աւստրալիա) 6-2 եւ 6-2:

Սապին Ափրիման (Պել-ճիքա) - Նաթալի Պոտոն (Իտալիա) 7-5 եւ 6-4:

Այսօր կը շարունակուի մրցաշարը հետեւեալ յայտարարով:-

ԿՈՒԶՈՒԻ

●Տամանով խանութ մը՝ Արաքս թաղի մէջ: Դիմել՝ հեռ. 03-326033:

ԿՈՒԶՈՒԻ

●Հայ պաշտօնեայ մը, 20ԷՆ 25 տարեկան (ամուրի): Հեռ. 497347:

ԿՈՒԶՈՒԻ

●Զոմփիլթրի վրայ աշխատող փորձառու հաշուապահուհի մը: Հեռ. 262867 եւ 581094:

ԿՈՒԶՈՒԻ

●Ծախող օրիորդ մը: Դիմել անձամբ Lin-gerie La Mayah, Պուրճ Համուտի Զաղապե-տարանի հրապարակ:

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

●Պուրճ Համուտ, Արմենիա պողոտայ, Մասուկան վաճառա-տան դիմաց, 2րդ յարկ: Հեռ. 328694:

ՅՈՒՆԻՍԿԱԿԱՆ ԺԱՇԿԵՐՈՅԹ ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆԻ

ԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԵԱՆ 60ԱՄԵԱԿԻ

Կազմակերպութեամբ՝

«ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ» ՀԱՄԱՀԱՅԱԿԱՆ ԱՄՍԱԳԻՐԻ

●Երաժշտական եւ գեղարուեստական յատուկ յայտագիր

●Անակնկալներ

Տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 20 Յունուար 1996, Երե-կոյեան ժամը 8.30Լճ սկսելով, «Կոլտրն Պիչ»ի արե-ւելեան սրահին մէջ:

Սակ՝ մէկ անձի 30 տոլար

Տոմսերը ստանալու համար հեռաձայնել «ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ»-ին: 448647, կամ ՍԼճ Մարք - 582658 եւ 584539:

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

●Նուար Գիլիթեանի մահուան քառասունքին առիթով տէր եւ տիկին Ռուբէն Գիլիթեանեան եւ զա-ւակուէք 10 ամ. տոլար՝ «Ջուարթնոց»ին եւ 10 ամ. տոլար՝ Ծերանոցին:

●Նոյն առիթով, տէր եւ տիկին Կարապետ Սեմե-եան 40.000 լ.՝ «Ջուարթնոց»ին եւ 20.000 լ.՝ Ծերա-նոցին: (Ստանալ հեռ. 263625):

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

●Նուար Եթ Սարգիսեանի մահուան քառասունքին առիթով, տէր եւ տիկին Յակոբ Զաղապեան, Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ տիկնանց միութիւնը 50.000ական լ.՝, տէր եւ տիկին Վահագն Դաւիթեան, տէր եւ տիկին Կարապետ Զաղապեան, տէր եւ տիկին Հրայր Ծերանե-եան, տէր եւ տիկին Արամ Ապաքեան, տէր եւ տիկին Պել-ճիքա Կարապետեան, տէր եւ տիկին Լեւոն Սոմուր-եան, տէր եւ տիկին Միլան Պուտափեան 20.000ական լ.՝, տիար Ժան Ներսէսեան 25.000 լ.՝, տէր եւ տիկին Անդր Սարգիսեան, Մոսիկ եւ Խաչիկ Պարսումեան 20ական ամ. տոլար՝ Հ.Յ.Գ. «Ազատամարտ» ակումբին:

●Նոյն առիթով, տէր եւ տիկին Մեսրոպ Գալապեան 15.000 լ.՝, տէր եւ տիկին Վարդգէս Հալապեան, տէր եւ տիկին Յակոբ Ասաբեան, Սոսի Քոֆրիկեան 10.000ական լ.՝, Էդրեֆիլի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ:

●Նոյն առիթով, տէր եւ տիկին Աւետիս Զալապեան 20.000 լ.՝, տէր եւ տիկին Գրիգոր Նալպանտեան 10.000 լ.՝, Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ տիկնանց միութեան:

●Նոյն առիթով, տէր եւ տիկին Յակոբ Զաղապեան 50.000 լ.՝, Լ.Ս.Թ.Ի. Էդրեֆիլի մասնահիւղին:

ԼԼՓՐԻԿԵԼԻ ԼԼԶՊԼԶԻՆ, ԽՈՒՄԻՆԵՐՈՒ ԼԼԽՈՅԵԼԼԽՈՒԹԻՒՆ

ԵԳԻՊՏՈՍ - ԱՆԿՈՒԱ 2-1

Ափրիկէի ազգային խումբերու ախոյեանութիւնը, որ սկսած էր անցեալ Շաբաթ օր, շարունակուեցաւ երկէ:

Ա. խմբակէն, Եգիպտոս 2-1 արդիւնքով պարտու-թեան մատնեց Անկոյան: Աճմէտ Քաս 30րդ եւ 33րդ վայրկեաններուն նշանակեց Եգիպտոսի կողմը, իսկ Քինգինիո Մրդ վայրկեանին՝ Անկոյայի միակ կողմ:

Նոյն խմբակին մէջ, բացման մրցումին, Հարաւային Ափրիկէ 3-0 արդիւնքով յաղթած էր Քամբուրին:

Բ. խմբակէն, Սիւեա Լիոնէ 2-1 արդիւնքով պար-տութեան մատնեց Պուրթիան Ֆաուս: Սիւեա Լիոնէի յաղթանակի կողմ նշանակեց իրանացիներուն Ժանոթ Թատամոն Սուրի նախկին անդամ՝ Մոհամէտ Քալոն, 89րդ վայրկեանին:

Նախապէս Կրեսայ Սեսայ նշանակած էր առաջին կողմ, իսկ Ապուպաթ Ուէտրաուկո՝ Պուրթիան Ֆաուսի միակ կողմ, 74րդ վայրկեանին:

Կիրակի օր, Աճմէտ և Զամպալ Եգիպտոսի մը արձանագրած էին, իսկ Դանա 2-0 արդիւնքով յաղթած էր Փոլսկրեայ Ափուրին:

ՄԱՀԱԶԴ

Հայր Անդրէաս Հարմանտիկեան Տէր եւ տիկին Սալիտ Փաշաեան եւ զաւակուէք Տէր եւ տիկին Յակոբ Հարմանտիկեան եւ զաւակուէք Տէր եւ տիկին Սամուէլ Հարմանտիկեան եւ

զաւակուէք Տէր եւ տիկին Փանոս Հարմանտիկեան եւ զաւակուէք եւ համայն ազգականներ կը գումեն իրենց մօր, մեծ մօր եւ հարազատին:

ՏԻՐԱՄԱՅՐ ԵՆՈՎԱ ՀԱՐՍԱՆՏԻԿԵԱՆԻ (Ծնեալ՝ Տեմիրճեան, 1910ին)

մահը, որ պատահեցաւ Երկուշաբթի, 15 Յունուար 1996, երեկոյեան ժամը 6ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Յուդարկաւորութեան արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր՝ Երեքշաբթի, 16 Յունուար, կէսօրէ ետք ժամը 2.30ին, Պուրճ Համուտի Հայ Կաթողիկէ Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուեցային մարմինը պիտի փոխադրուի Պուրճ Համուտի Հայ Կաթողիկէ գերեզմա-նատունը:

●Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահազոյ:

●Ցաւակցութիւնները պիտի ընդունուին Յակոբ Հար-մանտիկեանի ընտանիքին, Զամպալ:

ՄԱՀԱԶԴ

Տէր եւ տիկին Ժորժ Պաղտատեան եւ զաւակուէք Տէր եւ տիկին խաչիկ Պաղտատեան եւ զաւակուէք Տէր եւ տիկին Արաւհամ Տէրապեան եւ զաւակուէք Տէր եւ տիկին Յովհաննէս Դուրապեան եւ զաւակուէք Տէր եւ տիկին Յարութիւն Ժ. Պաղտատեան եւ

զաւակուէք Տէր եւ տիկին Յարութիւն Խ. Պաղտատեան եւ զաւակուէք

Պրն. Էտի Պաղտատեան եւ զաւակուէք եւ համայն ազգականներ կը գումեն իրենց հօր, մեծ հօր, հօրեղորօր եւ հարազատին:

